46ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 459 — Կ. ՊՈԼԻՍ, 16/29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ — 26 ՐԷՋԷՊ 16 ԹՔՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 13 8

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԴԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթա Մեծ Փողոց, 38
Խմբագրութեան ցոյցուած գրութիւններ եա չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքիար

ՀԱՅԱԿԵՐԲ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يوى وسياسى غزتەدر
صاحب امتيازى : اوحانس فريد
اداره خانەسى : باب عالى جادەسنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Ներսահմանի համար	25 ֆր	13 ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 դրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ" ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Դանիական անդիլեանցերուն խընդիրը.— Պիտի կրնա՞յ ծախուիլ.— Ինչո՛ւ ոչ. — Ինչո՛ւ այո. — Վաճառումին առաջ բերելիք շահերը եւ վնասները.—Շահաւէտ ամերիկանացումը.—Մ. Թարթի հրաժարումին առդիւնքները.— Նոր հոսանք մը.—Մ. Թարթ եւ Ուիլճէֆ Լօրիէ դէմ դէմի. —Ձինական նոր հարցեր.— Շանկայի պարպումին շուրջը.—Անգլիա եւ Գերմանիա.— Սամօայի միջադէպին իրաւարարը. — Օսկար թագաւորին վճիռին վրայ երես կը կախեն Ամերիկա եւ Անգլիա.—Ի՞նչ եղի պիտի ունենայ իրաւարարութիւնը։

Տանմարքայի մէջ, ազատական դպրիւնը մեծ ձախողուած մը կրեց, Դանիական Անդիլեաններուն Միացեալ Նահանգներուն ձախելու խնդրին մէջ։ Երբ Ֆոլքեսթինկը անցեալ տարի ընդունեց այս ծրագիրը, Էֆենտիթինկը անգամ մըն ալ մերժեց զայն, բայց դարձեալ կը կարծուէր թէ՝ վերջինս ընարութիւնները փոխած էին ծրագրին հակառակողներու մեծամասնութեան դիրքը, որով այն անգամ չորս-հինգ ձայնի առաւելութիւն մը պիտի ըլլար, ի նպաստ ծրագրին։ Պապանոդականները եւ ազատականները՝ միացած արմատականներուն՝ մասնաւորապէս հաստատ թիւ մը կը ներկայացնեն հակառակ կուսակցութեան, խորհրդարանին մէջ, ուր հինգ անկախները տէրն են կացութեան, որովհետեւ իրենց ձայնը կրնայ մէկ կամ միւս կողմը ծռել կարծիքներու կշիռին նեցարը։ Այս անկախ ձայներն են անա որ ծրագրին հակառակ հանդիսացան, որով անիկա մերժուեցաւ 32ի դէմ 32 ձայնով։

Ինչ պիտի ընէ խորհուրդին նախագահը Մ. Էշօնցէր։ Երբ ծրագիրը նորէն վիճաբանութեան դրուեցաւ Լէնսոթինկի մէջ, անիկա նշանաւոր ճառ մը խօսեցաւ որուն մէջ ի ցոյց դրաւ կացութիւնը, և բաւ թէ կա՛մ պէտք է նախել Դանիական Անդիլեանները, կամ քուէարկութիւն մը ընել զանոնք բարգաւաճեցնելու միջոցի մը դիմելու, մինչեւ հիմա եղածներէն աւելի մեծ փոխառութիւն մը ընելով անոր համար։ Արդ. Տանմարքայի անտեսական կացութիւնը թոյլ չի տար երկրին, ո՛և է կերպով, նոր զոհողութիւն մը ընել, և ասկէ զատ, անհաւանական ալ է որ, նոյն իսկ այդ տեսակ զոհողութիւններէ ետքը, Դանիական Անդիլեանները կարենան բարգաւաճիլ, Տանմարքայի ապահովելու չափ՝ իրական շահեր։ Ուրեմն անտեսական և երկրական բոլոր պայմանները հոնց վճռաւորմը կը ստիպեցնեն, բայց պէտք է ըսել նաեւ որ խնդիրը բաւական կնճռոտած է, կղզիները Միացեալ Նահանգներուն թողելու խնդրին մէջ, Դանիական կառավարութեան՝ Անդիլեաններու բնակչութեան հաւանութիւնը չառնելու յամառելէն ի վեր։

Արդէն անոնց կարծիքը հարցնելը՝ ո՛և է վնաս չպիտի ունենար, որովհետեւ բացորոշապէս յայտնի է որ Դանիական Անդիլեաններու բնակչութիւնը մեծամեծ շահեր պիտի գտնէր Ամերիկանալուն մէջ, քանի որ երկրին արտադրութեանց փոխանակութիւնը Մ. Նահանգներուն հետ, շատ աւելի դիւրին պիտի ըլլար քան Տանմարքայի, այնպէս որ, նոյն իսկ Մ. Տէօնցէր Ամերիկեան կառավարութենէն գրաւոր խոստում մը ստացաւ, ծանուցանող թէ կղզիներուն բնակչութիւնը՝ անոնց նախնելու պարագային՝ առանձնապէս ընդունելի պիտի վայելէր երկրին արտադրութեանց անմաքս արտածման։

Էֆենտիթինկի քուէարկութիւնը ուրեմն Տէօնցէրի դանլիթին բաւական դժուար կացութիւն մը ստեղծած է, որովհետեւ Ֆոլքեսթինկի մեծամասնութիւնը երբեք չպիտի կրնայ հաւանիլ՝ քուէարկելու Դանիական Անդիլեաններուն զարգացման և բարգաւաճման համար անհրաժեշտ եղած փոխառութիւնը, այն պարագային երբ վերջինս կանգնէս մերժուի անոնց՝ Միացեալ Նահանգներուն վաճառումը։ Անկէ զատ, հաւանական ալ չէ որ, Միացեալ Նահանգները, ուրիշ մերժումէ մը ետքը, ալ յօժարին հաստատ ինալ իրենց առաջարկին վրայ, ստացուածքի մը համար՝ որ պէտք է համոզուի թէ ոչ է նշանակելի օգտակարութիւն մըն ալ չունի։

* * *

«Մանզումէ», առջի օր, ներկայացուցած էր իր ընթերցողներուն այն տարօրինակ կացութիւնը, որ առաջ եկած էր Քոնտատոյի մէջ Մ. Թարթի բռնած դիրքէն, որ յանկարծ ինքզինքը կողմնակից յայտարարեց ամէնէն պաշտպանողական միջոցներուն, և որ այդ նպատակով պայքարի մըն ալ սկսաւ, Սըր Ուիլֆրէտ Լօրիէի Եւրոպա ճամբորդած միջոցին։ Բնականաբար նախարարապետը չպիտի կրնար հանդուրժել այս բանին, և պայքար մը անխուսափելի էր։ Հետեւաբար Մ. Թարթ՝ Սըր Ուիլֆրէտ Լօրիէի մասոյց իր հրաժարականը՝ որ ընդունուեցաւ անմիջապէս, և նոյն իսկ կ'ըսուի թէ նախարարապետը ստիպեցուց զայն։ Սը-զու

այսպէսով կատարեալ է, և հիմակուընէ կրնայ գուշակուիլ որ Մ. Թարթ քանդական դանլիթին քաղաքականութիւնն պիտի յարուցանէ ծայրայեղ պաշտպանողական քաղաքականութիւն մը, որ դժբաղդաբար Քանատայի մէջ բազմաթիւ կուսակիցներ ունի, քանի որ մեծ դժուարութեան մէջ են Քանատայի վաճառականները, պահպանելու համար իրենց մրցակցութիւնը ամերիկացի վաճառականներու հետ, իրենց հրապարակին իսկ վրայ։ Ընդհանրապէս սա կարծիքը կը տիրէ թէ՝ Մ. Թարթ մեծ ձեռնտուութիւն մը պիտի գտնէ անգլիացի ճարտարագործներէ, որոնք արդէն 50000 տոլար ստորագրած են, վարելու համար Մ. Թարթի պայքարը։

Մ. Թարթ կ'ուզէ նոյն այն ընթացքը բռնել, ինչ որ բռնած էին անգլիացի կայսերականները, այսինքն նախ կ'ուզէ սիրաշահիլ երկրին գլխաւոր թերները։ Կ'ըսուի թէ արդէն ձեռք անցուցած է քանանական խիստ կարեւոր երեք թերթեր, որոնցմէ մէկը Ֆրանսերէն է, և երկուքը անգլերէն։ «Բրօքանատա»ի այս հուժկու միջոցներով, Մ. Թարթ կ'ուզէ առաջ բերել պաշտպանողական հոսանք մը՝ որուն ազատականները չպիտի կրնան դիմադրել։ Լոնտոնի մէջ, շատ կը հետաքրքրուին այս պայքարով, և կարծելու պատճառներ կան որ Մ. Թարթ պիտի յաղթի իր նպատակին մէջ։ Բայց պէտք չէ մոռնալ նաեւ որ, Սըր Ուիլֆրէտ Լօրիէ առաջնակարգ քաղաքագէտ մըն է, և իր երկրին մէջ կը վայելէ անձնական ազդեցութիւն մը, զոր անչքացնել շատ դժուար է։ Եթէ Մ. Թարթ իր կողմը ունի անտեսական շահերը, և իր շահերուն անգիտակից դասակարգ մը, Սըր Ուիլֆրէտ Լօրիէ ալ կրնայ ապաւինիլ քաղաքական շրջանակներու կորովի մըրցակցութեան։

* * *

Անգլիերէն թերթ մը վերջերս ծանուցագիր մը հրատարակեց, Շանկայի պարպումին մասին, որ կ'արժէ ուշադրութենէ չվրիպեցնել։ Այդ թերթը կը յայտարարէ թէ՝ տրուած ըլլալով հանդերձ այն անդորրութիւնը որ կը տիրէ այս միջոցիս Շանկայի մէջ, տէրութիւնները կ'առաջարկեն որ Շանկայի պարպումը կատարուի հետեւեալ պայմաններուն մէջ։ Պարպումը կատարուի ամէն տէրութեանց կողմէ, և ո և է տէրութիւն մը կրկին Շանկայ մտած պարագային՝ միւս տէրութիւններն ալ իրաւունք ունենան նոյն բանը ընելու։ Մինչեւ հոս առաջարկը շատ տրամաբանական և բնական՝ ալ է։ Բայց կ'ըսուի նաեւ թէ՝ Գերմանիա կ'առաջարկէ նաեւ որ, երկրորդ պայմանին կողմի նաեւ սա թէ՝ Զին պարտաւոր ըլլայ մասնաւորապէս ո և է արտօնութիւն չալլ ոՀ և է տէրութեան, Շանկ-Զէի հովտին մէջ մասնաւոր շահեր վայելելու։

Ասիկա ուղղակի հարուած մըն է Անգլիոյ, և հեւաքրքրական պիտի ըլլայ տեսնել, եթէ այս լուրը հաստատուի, թէ ինչ պատասխան պիտի տայ Անգլիա։ Գէտք է գիտնալ որ, Գերմանիա ամէն իրաւունք ունի այս պահանջելու, քանի որ չինական տագնապին ամէնէն բուռն միջոցին, Անգլիոյ հետ համաձայնութեան մը յանգեցաւ, որուն պայմաններուն համեմատ, Մայրագոյն Արեւելքի մէջ իրերու ընթացքը տասն տարուայ պիտի պահպանուէր, և աէրութիւններէն մէկուն Շանկ-Զէի կամ Շանկայի մէջ վերջնական հաստատումը միւս բոլոր աէրութեանց հաւանութեամբ միայն տեղի պիտի ունենար։ Անգլիա այս համաձայնութիւնը առաջարկեց 1900ին, որովհետեւ այն ատեն անկարող էր օգտուելու Զինական տագնապէն, և կ'ուզէր արգիլել Գերմանական առաջխաղացումը, գոնէ ծովային նահանգներուն մէջ։ Այսօր, այդ կանխազգուշութիւնը նոյն ինքն իր դէմ կը դառնայ, որովհետեւ Գերմանիա՝ Անգլիոյ ակնարկել կ'ուզէ. Շանկայի մէջ ուրիշ աէրութեան մը կողմէ պատահական մուտքին խօսքը ընելով։ Վերեւ յիշուած թերթը կը ծանուցանէ թէ, Զինական կառավարութիւնը պատրաստ է արդէն հպատակելու այդ պայմանին։ Ասոր պէտք է հաստատ, որովհետեւ ասիկա ամէնէն գեղեցիկ երաշխաւորութիւնն է, զոր Բէքինի դահլիճը կրնայ ունենալ, Եանկ-Զէի օտար աէրութեան մը կողմէ միջամտութիւն չըլլուելուն համար։

* * *

Շուէյա Նորվեկիոյ Օսկար թագաւորը հայտնուած նշանաւոր էր այն մէջին որ ծագած էր մէկ կողմէ Անգլիոյ և Միացեալ Նահանգներուն և միւս կողմէ Գերմանիոյ միջեւ, անգլիացի և Ամերիկացի նաւազներու Սամօա ցամաք ելլելուն առիթով։ Սամօա գտնուող Գերմանացիներ մեծ վնասներ կրած էին Ամերիկացի և Անգլիացի հիւանութեանց ցամաք ելլելուն առաջ բերած արդիւնքներէն, և կը պահանջէին վերնասի հատուցում մը՝ զոր Անգլիա և Ամերիկա կը մերժէին, պատրուակելով թէ իրենք պատասխանատու չեն այդ վնասներուն՝ որոնք առաջ եկած էին Սամօայի համար բացարձակ պէս անհրաժեշտ եղող իրենց միջամտութենէն, որուն նպատակն էր իրապէս պահպանել իրենց ժողովուրդին շահերը, որ վտանգուած էր ըմբոստներէն։

Այս մէջին իրաւարարութեամբ կարգադրութեան հարմար դիմում եղաւ Օսկար թագաւորին, որ կ'արձակէ իրաւարարական այն տեսակ վճիռ մը, որ դժգոհութեան պատճառ կ'ըլլայ Անգլիոյ և Ամերիկայի։ Իրաւարարը կը վճռէ որ Անգլիա և Մ. Նահանգները պատասխանատու են, Ամերիկացի և Անգլիացի խումբերու Սամօա ելլելովը, օտարներուն կրած վնասներուն, ին պէս նաեւ ինչքերու աւերման, որ արդէնքը եղած էր ըմբոստներու հետ մղուած պայքարներուն։

Բնականաբար, խնդրոյ առարկայ երկու տէրութիւնները ընելիք խօսք չունին, և պարտաւոր ու պատրաստ են վճարելու այն վնասները, զորս պիտի ճշդէ իրաւարարը։ Բայց Միացեալ Նահանգներուն մէջ, բուռն կերպով կը բողոքեն, մէջ բերելով պատճառաբանութիւններ, որոնք չի գիտցուիր թէ որ աստիճան իրաւացի պիտի կրնան նկատուիլ։

Է. Պ.

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՏՊԱՐԱՆԷՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱՒ

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԸ

Հայերէն թարգմանութեամբ

Կը ծախուի Գալաթա Ալի Ճատէսի «Իգնատ» և «Մանզումէ» տպարաններուն կից (Վաթան) գրատան մէջ թիւ 38։

Գին 40 փարայ
Գաւառներու համար 60 փարայ.

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԱՄԷՆ ԱՆՀԱՏԻ

ԳՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆՑ

ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ՁՕԼԱՅԻ ՎՐԱՅ

Մեր գրողներէն ամէն անոնց որոնք վարպետի համբաւ մը վաստակած են արժանաբար, քաջութիւնը ունեցեր էր նամակով հարցնելու թէ ինչ գաղափար կազմած են Զօլայի վրայ և ինչ կը զգան անոր մահուան առթիւ։ Պատասխանները մեծ մասամբ հասած ըլլալով ձեռքս, կը փութամ նոյնութեամբ հրատարակութեան տալ անա զանոնք, կանխաւ ներողամտութիւն խնդրելով երեք այս անգաղանապատութեանս համար։ Կը յուսամ թէ բարի ընթերցողներս հաճոյքով պիտի ուզեն կարդալ ոՀ և գրելակերպի այս զանազան նրամայշները։

* * *

«Ինչո՞ւ եկար խռովել քունս։ Աչխարհիս մէջ միակ կին մը կայ որ կերցաւ հակնալ զիս։ Զօլայի գիրքերուն մէջն ալ չկայ այդ կինը. ես անոր անունը երկաթէ գիրերով քանդակեցի արիս մէջ։ Ասեն մը հոգի առած եմ ընապաչտ վարպետին բոլոր գրածներուն համար, թէեւ զանոնք «աղտոտախ» կոչած էր մօրեղբօրս տներոջը տղան, լուսահոգի ողբացեալն Գրաֆերեան Մէլիտոս։ Եա Նանն Աւեւարանս ըսած էի, Էմիլիոյ Զաղթականը, անոնցմով սնանեցայ ես, անոնցմով ապրեցայ մինչեւ այն օրը որ կեանքի դասն ունայնութիւնը եկաւ վերջապէս գարնուիլ ճակտիս։ Արցունքները քիչ են սփոփելու համար այն բազմաթիւ անմիխիթար օրերուն։ Ես ամենայն մասնագիտաւոր ու եթերահոգեկան հեղինակին գերեզմանին առջեւ ծնրադիր։ Բարեկամ, Տիկին Նիլսոնը երէկ գիշեր ինձմէն մը բացաւ ինձի, մինչդեռ ես Ֆիլիպինէն կը թարգմանէի»։

ԵՂԻԱ ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

—

«Էմիլիոս Զոլա, Զօլաեանց գերդաստանին վերջին շառաւիղներէն է։ Այս նշանաւոր գերդաստանին ընդարձակ ճիւղագրութեան մի համառօտագիծ պատկերէն կը տեղեկանանք թէ Էմիլիոս, կրճատեալ Էմիլ, 1832 Ապրիլ ամսոյ 11ին, Խթուսի իրիկուն մը ծնած է Ֆրանսայի Ռուպէ քաղքին մէջ որ աղէկ չայախ և գազմիր կ'արտադրէ։ Հայրը, Տարիմանոս Զօլա, բավիթքայի մը մէջ պարզ մեքենավար մըն էր և Էմիլիոս, անոր քով օգնական (եամաչ) գացած էր։

Բայց արեւեան ընդունակ չըլլալուն և մանաւանդ գրասէր լինելուն, Էմիլիոս Զօլա անդադար թղթակցութիւններ կը խաւրէր այն ատեն Բարիզու ամենէն շատ գրական թերթին՝ Հաւենի (այժմ օրացոյց) որոյ վարիչն էր երբեմն Ակադեմիայի նախկին անդամներէն հանգուցեալ Ն. ա'Ալամպէր դէր-կոմսը, որուն համար կրսեն թէ Օր. Կիլպէրի գաղտնի սիրահարներէն էր, ինչպէս որ կը վկայեն մեզ նոյն ատենի տարեգրութիւնները։

Էմիլիոս իր 41ՐԴ տարիքին մէջ «վրան բաց վիպասանութեան»ին ընդդիմելով և իւրոյ ընծայելով բազմահատոր աշխատասիրութիւններ աշխարհի պարծանքը եղաւ։ Իր ձեռագիրներուն մեծ մասը անկորուստ պահուած է Բանթէոնի Մայր-Տաճարին մէջ, 1869 Սեպտ. 27էն ի վեր իբր յիշատակ ֆրանսական տոհմին։

Այս ընդարձակ կենսագրականէն ետքը ինչ կարծիք կ'ուզեք որ յայտնեմ անոր գրելու արուեստին վրայ։ Ապուչէխցիները առած մը ունին, «Անոր համար չապն ու չէքերը մէկ է» (տես բազմավէպ Ա Կ. տարի, 1079 էջ, Բ. սիւնակ. 14ՐԴ տող)։ Զոլան համար ալ մարդն ու անասունը մէկ են։»

Ա. Ց. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

—

Մեծ գրագէտ, վիպասան մէր Էմիլ Զօլան։

Շերմին վրայ մարդիկ բոլոր հիմա կուլան։

Այն գլուխը՝ որ տարադրեց ըզմէրմանա՛,

Աչխարհիս մէջ, ա՜հ իրաւ որ, կ'արժէր մէրնա։

ԱԼԵՔՍԱՆ

—

«Աղբարիկ,

«Կ'անմրկիմ կը մնամ պատասխան մը նիշելու համար հուսա Զօլայի վրայքը։ Ինսո՞ր կրնայի կարծիքս տալ երբ մէյ մը քեզի խոստովանած եմ թէ օտար էջեր թղթատած չունիմ. չե՛ս աւարտ ըսածիս, փրսո՛ր մը բան չեմ կարդացեր ատոնցմէ։ Լսողաց եմ սակայն որ Զօլա երկեր ունի՝ որոնք խստիւ ապպարուած են չի յանձնուիլ աչխարհք չմանող աղջիկներու և դպրոց բուրող տղոց ձեռքը։

Կը յիշեմ տեսած ըլլալ Զոլայի պարկեշտը՝ Զօհրապի օրով Մասխարուն մէջ։ Մեր Էֆսքանին, ֆրանսերէնի դասատուն էր քիթէն էր ինկած կարծես, որչափ կը նմանէր անոր։ Ան Էֆսքանին խրատ մը ունէր որ չարունակ կ'ուտար մեզի, երբ կ'աղաչէինք իրեն, հնարքը սորվիլ «ազէկ գրելու»։

—Il faut, mes enfants, lire, lire, lire !.. կ'ըսէր.

Ասիկա չերի և չենելո՛ւս է որ Զօլայի մտքին հետ չի կրցի ճանչնալու։ Այլապէս, կը կարծես որ չի՞ պիտի տարուէի Ֆ. Երկվեցեակիս մէջ անգաւորել Զօլայի «Ճանչաց գիտէր»։

ԹԷՈՒԴԻԿ

—

«Վերջացող դարուս վերջին քառորդին մէջ եթէ կայ մէկը որ թէ՝ իբրեւ վիպասան, թէ՝ իբրեւ կռուի մարդ ապրեցաւ անոր համար որ, ըստ Նիցչէի վարդապետութեան, մտաւորական ու փիլիսոփայական զարգացումները չեն կարող ընդացական օրէնքներուն հակառակ սոցիոլոգական և ֆիզիքական բարեշրջումներու վրայ իշխել մարդկայնութեան դէկը դրուած չըլլալով բարոյական կամ ո՛չ բարոյական հոգեւոր մը մինչեւ հասնելու առ յաւիտեան պատասխանատու համար որ է՝ թէ Զօլան ալ իբրեւ Ֆլոպերի ու Գոնգոնքի ճշմարիտ ժառանգորդ, կրցաւ է՛նք փայլուն տեղը գրելու բնապաշտական դպրոցին մէջ, նթէ կարող չեղաւ Ակադեմիի տեղուն ալ բազմիլ, ինչու որ մեր համակրանքին համար Զօլան մանը մեծ կորուստ մը պէտք չէ համարուի, մեր համակրանքին համար, ուրիշ գրականութիւններ պէտք են. օրինակի համար Հիւսիսի հարուստ և առողջ գրականութիւնը որ առողջ գաղափարներ կրնայ տալ մեր համայնքին։»

ՄԻՔԱՅԷԼ ՇԱՄՍԱՆՃԵԱՆ

—

«Մտքովս անա քրտնած և հոգւովս դանդաղած, երբ Անհունը ափցի չափելու մարմինը կը ցնցէր Էութիւնս, Զօլայի մահը եկան իմաց տուին ինձ, մահը՝ վիպագիրներու է՛ն չուկային։ գրիչներու է՛ն անկասին որ ազիճն ուցոփանքը միայն գիտէր նկարագրել։ Ես չեմ ըմբռներ թէ ինչպէս կ'ուզեն հանճար կոչել այդ մարդը որու ուղեղը գաղտնութեանց սոսկինքովը մածնուած է համակ և այլագունած՝ գծուած ազդեցութեանց չփոթներով։ Երբ հոգին կայ, երբ Անհունը կայ, ինչու չի բարձրացնենք մեր թունդ չըրթունքէն աղուոր ալիւռներ դէպի գերագոյն էակը։ Ինչ հաճոյք մարմինն և չաղիզը նկարագրելէ, քանի որ պարունակեալ մ'ենք մեծ Բովանդակին մէջ։

Ըստ իս, Զօլան վերծանել և այդ մարդը ճանկել պարզապէս ժպրհութեան դատապարտութիւն մը պիտի բերէր խղճմանքնուս։

Հոգի ո՛ւ, էութիւն ա՛յ։»

Ց. Գ. ՄՐՄՐԵԱՆ

—

«Զօլայի մեռնելովը Ֆրանսան իր գրական վարպետներէն մին կորսնցուցած կ'ըլլայ։

Այս այնքան ակներև է որ ժամանակակից հեղինակներէն ոչ մէկը կարող է հակառակ գաղափար մը յայտնել։

Առանց հեռուները երթալու, մեր կարճ խելքով սա չափը կրնանք ըսել թէ Զօլա եթէ երբեք Ռուսօ-Մաֆանէրու հեղինակն ալ եղած չ'ըլլար, դարձեալ գլխի տեր մէկը կրնար հռչակուիլ Տրէֆիւսի խնդրոյն մէջ իր ցուցուցած կորովամտութեամբը ու քաջաքակցութեան մասին իր ունեցած հմտութեամբը։

Իր «Կ'ԱՄԲԱՍԱՆԵՄ»ը դեռ Սորհանդպէի ընթերցողներուն, աչքին առաջ չեւն է, այս օրուան պէս։

Քանի որ առիթը ներկայացաւ փութանք երկու տողով անդրադառնալ Տրէյֆիւսի խնդրոյն, որ թէև սահ մը մարած ըլլալու խարկանքը կուտայ մարդուս, բայց կարճ խելքովս անանկ կը կարծեմ թէ Տէլգասէի դասլիճին մէջ այս օրերս նոր հարցասանութիւն մը տեղի ունենայ, ով գիտէ ինչ նոր բանակռիւներու տեղի տալով։

Ասենին երկար բարակ գրած ենք արդէն Սորհանդպէի մէջ, որ ատեն որ նոր հրապարակ եկած էր այս օրուան փայլուն դիրքը գրաւելու համար։

Մենք չենք ըսեր որ Տրէյֆիւսի խնդրոյն միջամտելով Զօլա կորսնցուցած չէր ըլլար մասամբ իր գրական վարկը, այսու հանդերձ Տրէյֆիւս հարիւրապատն ալ իբր պաշտպան ընդունելով Զօլայի պէս գրական մարդ մը, վատակած կ'ըլլար իր դատը մասնաւորապէս և իր պատիւը ընդհանրապէս։

Այս եղած էր անա մեր համոզումը ամէն ատեն։»

ԼԻՈՆՔԷ

—

«Տանեւիններորդ դարը, իբր մայր գեղարուեստական և գիտական նորանոր հրաշալեաց, ծնած է նաև ի մէջ այլոց գրական ամենէն փայլուն գաւակը որ էմիլ Զօլա ստորագրեց գրեթէ երեսուն տարիներ համբուն։ Թէեւ իւր ի լոյս ածած գիրքերը վնասաբեր նկատուեցան Գաղղիոյ մտաւոր սերունդին համար և սակայն ժամանակակից հասարակութիւնը լափեց զանոնք առանց կշռանալու, իբր մեծ տաղանդի մը անսկեղծ արտադրութիւնքն։ Մենք եւս պարտիմք ողբալ և հեկեկել անոր դառնակսկիծ մահն որ, աւա՜ղ, մեայլ ամպի մը հանգոյն եկաւ հիւսիսէն և ծածկեցաւ արեւելքէն, ծայր. արեւմուտքէն դաղուարճ և կապտորակ հորիզոնը։

Այո՛, մենք ևս պարտիմք լալ անոր գերեզմանին վրայ, յորում դարուս ամենայնի փառաւոր զաւկին ոսկերոտիկը հանգչին այժմ։ Այո՛, մենք ևս պարտիմք արքել մեր արասուաց կաթիլները, այո՛...»

ՍԻՄՈՆ ԳԱԲԱՄՃԵԱՆ

—

«Ֆրանսական գրականութիւնը մեծ դէմք մը կը կորսնցնէ յանձին Էմիլ Զօլայի, որ մեծ վիպասան մըն էր և մեծ գրագէտ մը միանգամայն. քառորդ դարու չրջանի մը մէջ հրատարակելով գրական անանկ հատորներ որոնք մեծ տաղանդի մը և մեծ մտքի մը գրչին յատուկ արտադրութիւնները նկատուեցան։ Ցաւալի է բալ որ այդ մեծ մարդուն գիրքերէն և ոչ մին թարգմանուած չէ հայերէնի, թերեւս մեր հասարակութիւնը նուազ գէշ գաղափար ունեցած ըլլար այդ մեծ վիպասանին վերաբերեալ, բայց ինչ որ ալ ըլլայ Զօլայի գրականութենէն կրնանք մեծ դաս մը հանել մեզի համար։ Այդ մեծ մարդուն մէջ չէ՞ք գաներ կամքի և աշխատութեան այն մեծ ոյժը, որ մեծ նրկարագրի տէր անձերու յատուկ է և որով, բնապաշտ դպրոցի մեծ վարպետը կրցած է գլուխ հանել ժամանակակից գրական է՛ն մեծ պատմութիւնը Ռուգոնմ-Մաքարներու մեծ ընտանիքին։ Զօլայի մեծ հմտաւը կ'անմահացնէ իր մեծ յիշատակը և պէտք է որ մենք ալ յարգենք զայն։

Ապահովաբար, Զօլա մեծ գործ մըն ալ ըրաւ Տրէյֆիւսի պաշտպան կանգնելով...»

ՁԱՐՄԱՑՐ
Ընդօրինակեց
ՏՕՄԻՆՕ

ԻՆՁՈ՞Ւ ՁԵՆՔ ՈՒՁԵՐ ՕԳՏՈՒԻԼ

Ընդհանրապէս «չի կայ» բառը պատրաստ է մեր բերանին մէջ, իսկ եթէ ըլլայ, այդ պարագային ալ օգտուիլ չենք գիտեր կամ վերջապէս օգտուիլ չենք ուզեր։

Երկար ատենէ ի վեր կը զանգատինք որ, չունինք աղջիկներու բարձրագոյն վարժարան մը, որպէս զի մեր աղջիկները նախակրթարանի ընթացքէն ետք, գտնէ երկրորդական դասատրարութիւն մըն ալ ատենն. ասիկա արդար պահանջք մը ու անմիջական պէտք մըն ալ է մեզի համար։

Սակայն, միւս կողմէ չենք խորհիր որ, աղջիկները արհեստ մըն ալ աղէկ

տովելու համար, պէտք չունին արհեստի երկրորդական վարժարան մը յաճախելու. որովհետեւ մեր նախակրթարանները ձեռնական աշխատութիւններու չգոյութեամբ կը փայլին։ Ու գալով ծնողքներուն, որոնց գանգատներն ալ նուազ չեն աղջկանց բարձրագոյն վարժարանին չգոյութեան մասին, կը հարցնեմ, ի՞նչ պիտի ընեն արդեօք աղջիկներն հոն ղրկելով. —ապահովաբար վարժուհիներ— որպէս զի, օր մըն ալ ապրուստի միջոց մը ըլլան իրենց, որովհետեւ եթէ այդ յոյսը չունենան, ծնողքներէն չատերը, վստահ եմ որ, աղջիկներն վարժարան չի պիտի ուղեն ղրկել, ուսումը աւելորդ նկատելով։

Հաղուագիւտ են միջակ դասակարգին մէջ այն ծնողքները, որոնք աղջիկներն վարժարան կը ղրկեն օր մը ուսեալ մայրեր միայն պատրաստելու նպատակով։ Ու երբ ծնողքները աղջիկներն վարժուհի ընելով կուզեն որ ստակ վաստակեն, անոնց ստակ վաստակելու համար աւելի դիւրին կայ, ինչո՞ւ անոր չեն դիմեր, քանի՞ անոնց արհեստ չեն սովրեցներ. կ'երեւայ թէ, միայն վարժուհիներն իրրեւ արհեստ պիտի սորվին, այդպէս կը համոզէ զիս իրողութիւնը։

Եթէ ծնողքները ճշմարտապէս զաւակներուն օգուտը մտածողներ ըլլան պիտի ուզեն որ ուսման նուազ կամ առատ պաշարին հետ մէկտեղ, արհեստ մըն ալ սորվին անոնք, ի հարկին գործածելու համար։

Արդէն, միայն նախակրթարանի ուսումով վարժուհիներ կրկին վնասներ ունին. նախ իրենց յանձնուած աղաքը չեն կրնար մշակել, քանի որ զարգացումնին թերի է, երկրորդ ուսուցչական ապարէզին վարկն ալ կ'իջեցնեն իրենց անկարողութեամբ։

Անկարող կ'ըսեմ որովհետեւ մեր հիմնական նախակրթարաններուն ուսումը սանկ գիրք մը կարդալու ու հոգիին թափանցելու իսկ չի բաւեր. մնաց որ, մեր վարժուհիներուն ինքնազարգացումով յառաջանալը անծանօթ է արդէն։

Ուրեմն, ծնողքները կրնան խորհիլ որ, անկարող վարժուհիները բարոյապէս ուրիշներուն վնասելէ ետք, նիւթապէս ալ իրենք կը տուժեն, ու թող չանան անոնց ձեռնական աշխատութիւններ ալ սորվեցնել, ի հարկին անճրկած, վարժուհիութեան չի դիմելու համար։

Եւ ասիկա ընելու համար չի պիտի [illegible] բան խանութներ, ուր տեղ ամէն բան կը սորվին, բացի արհեստէ. չի պիտի առաջարկեմ իրենց, վարնոց դերձակուհիներու տուները, ուր միայն ծրար կըտրել կ'ուսնին, այլ կ'ըսեմ որ, հիմակ մանաւանդ երբ այդ պէտքը գոհացնող յառաջադէմ արհեստագիտական վարժարան մը ունինք բերայի պէս կեդրոն տեղի մը մէջ, ինչո՞ւ անոր յարգը չի ճանչնանք. ինչո՞ւ ծնողքներու այս անտարբերութիւնը արհեստագիտական վարժարանին հանդէպ. ինչո՞ւ աղջիկները չի յաճախեն հոն, ինչո՞ւ չի սորվին երբ հոն ձեռնական աշխատութիւններու ամէնէն ընտիր տեսակները կան. դարձեալ յանցանքը ծնողքներուն է։ Կը ցաւիմ ըսելու որ արհեստագիտական վարժարանին մէջ հագիւ երեսուն աշակերտուհիներ կան, մինչդեռ կրնային հոն դիմել հարիւրներով աղջիկներ արուեստ սորվելու համար, որ իրենց ապագան պիտի պատրաստէ, որ իրենց նիւթականը պիտի ապահովէ վերջապէս։

ՇՈՒՇԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿԸ

միմիայն «Մանզումէ»ի այն ընթերցողներուն յատուկէ, որոնք թիւ 431էն սկսեալ թերթ կը գնեն։ Աշխարհաբար Նարեկը բացէն պիտի չծախուի։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԻՐԼԱՆՏԱ

Հոկտ. 23ին նոր անկարգութիւններ պատահեցան Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Ճիշդ այդ պատճառով կը մերժուի ժողովին մէջ նիստը նուիրել՝ Իրլանտական գործերով զբաղելու։ Իրլանտացիները կը բազմապատկեն իրենց հարցումները։ Խօսքերով կը խեղդեն նախարարները։ Ատենապետը յայտարարեց թէ երբ հարցումի մը պատասխանուէր, առանց կանխադէպ ազդարարութեան ո և է հարցապնդում չպիտի ըլլար. ասոր վրայ հանդարտութիւնը վերահաստատեցաւ։ Իրլանտացի երեսփոխան Մ. Մաք Նէլլ առաջարկեց նիստը յետաձգել։ Ատենապետը ընդդիմացաւ յետաձգման առաջարկին։ Իրլանտացի ուրիշ երեսփոխաններ մեծ եռանդով ուժ տուին ինքզինքի, փոփոխակի ոտքի ելլելով իրենց նատարաններուն վրայ։ Ընդհանուր անկարգութիւնը ծայր աստիճանին հասաւ։ Մ. Ճոն Ռէտմընտ կը պնդէր, ատենապետին հետ վիճաբանելու համար, մինչ իրլանտացի երեսփոխանները եւանդագին կը ծափահարէին. իսկ նախարարական կուսակիցները կը բողոքէին։ Մ. Ռէտմընտ վերջապէս լսելի ըրաւ իր ձայնը։ Ուրիշ իրլանտացի երեսփոխան մը թոյլտուութիւն ձեռք ձգեց յետաձգման առաջարկ մը ներկայացնելու, ի մեծ ուրախութիւն Իրլանտացիներուն. այդ առաջարկը որ իրիկուան ներկայացաւ Ժողովին. 98ի դէմ 200 ձայնով մերժուեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ԹԱՓՈՐԸ

Լոնտոնէն կը գրուի թէ, հոկտ. 25ին թագաւորը և թագուհին ցորեկէն ժամ մը ետքը պիտի ճանչեն Կիլտոնլի մէջ, որ Լոնտոնի ամէնէն գեղեցիկ պալատներէն մէկն է։

Արքայական թափորը պիտի շրջագայի բոլոր մեծ պողոտաներուն մէջ։ Այդ պողոտաները, ամէնքն ալ զարդարուած են։ Ասիկա այն հանդէսը պիտի ըլլայ, որ պիտի կատարուէր թագադրութեան յաջորդ օրը, ինչպէս որ որոշուած էր նախապէս, այսինքն յունիս 27ին։ Այն ոգեւորութիւնը որ կը տիրէր այդ ժամանակ, հիմա գոյութիւն ունենալ չերեւար։

ՍՕՄԱԼԻ

Սօմալիի մէջ պատահած վերջին ձախողուածին առթիւ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը կը հրատարակէ զօրավար Մաննինկի մէկ հեռագիրը, որուն համեմատ կը տեղեկացուի թէ զօրավար Սուէյն կրցած է առանց նոր միջադէպի Գոթօլտ հասնիլ։ Հոն զօրավարը ապահով է, և ալ չվախցուիր էմիրին խումբերուն յարձակումներէն, որոնց անգլիացի պզտիկ խումբերը անկարող եղած էին դիմադրել։ Ինչպէս կրնայ գուշակուիլ, այս եղելութիւնը մեծ հաճոյք կը պատճառէ Լոնտոնի բնակչութեան, որովհետեւ քանի մը օրէ ի վեր շատ մը անհաճոյ զրոյցներ սկսած էին շրջիլ։

Բայց եթէ չնորհաւորելու կ'ելլեն զօրավար Սուէյնի յաջողութիւնը, մոռնալու չէ նաեւ միւս կողմէ որ, պէտք է մեծ ջանք մը ընել չակարացնելու համար Մեծն Բրիտանիոյ ազդեցութիւնը այդ կողմերը, ուր ընկի հարկատուները ականջնին բաց կը սպասեն ամէն գրգռիչ խօսքի։ Այս նպատակով անմիջական միջոցներ ձեռք պիտի առնուին։

ԳԱՍՏՈՆԻԱՅՈՅ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆԸ ԽՆԴԻՐԸ

Այս խնդիրը տակաւին կը զբաղեցնէ մամուլը։ Բիքթէ գիտնականը որուն չուրջը կը դառնան գլխաւորապէս բոլոր վիճաբանութիւնները, և որուն համար ծովային նախարարը հրացանդում մը կրեց Երեսփ. Ժողովին մէջ, իրեն նկատմամբ խօսուածներուն իբր պատասխան բաց նամակ մը ղրկած է Թերթերուն։ Խնդիրը սա էր նախապէս։ Ծովային նախարարին պաշտօնարանին մէջ երբ Մ. Բիքթէի գրասենեակ մը տրուեցաւ, տիկա սա կասկածին պատճառ եղաւ թէ, այդպէսով ֆրանսական նաւատորմիղին գաղտնիքները իրեն կը հաղորդուին։ Արդ, Մ. Բիքթէ իր նամակին մէջ կը ջանայ ապացուցանել որ, թէպէտ ինք Զուրեցերիացի մըն է, սակայն միշտ համակիր եղած է Ֆրանսայի, և զանազան առիթներու մէջ ալ ֆրանսական կառավարութեան ձրիաբար հաղորդած է իր գիւտերուն գաղտնիքները։ Իսկ գալով ծովային պաշտօնարանին մէջ իրեն սենեակ մը տրուելուն, Մ. Բիքթէ կ'ըսէ թէ ինք ոչ միայն Բէլըդանէն գաղտնիքներ չուզեր, այլ նաեւ անոր գաղտնիքներ կը հաղորդէ, և ձրիաբար կ'ըսէ. Ֆրանսայի նաւատորմին՝ ընդհանրայ մարտանաւերու մասին իր յղացած յատակագիծները։

ՔԱՐՆԷԿԻԻ ՄԷԿ ՃԱՌԸ

Հոկտ. 22ին Սէնթ-Անտրիուի (Սկովտիա) մէջ կատարուեցաւ Էնտրիու Քարնէկիի հաստատուիլը իբրեւ պատուակալ անօրէն համալսարանին։ Մեծահարուստ ծերունին այդ առթիւ ճառ մը խօսեցաւ աշխարհի մէջ ճարտարագործական և առեւտրականգերակշռութեան վրայ։ Ըսելէ ետքը թէ իրերու նախկին վիճակը փոխուած է եւ թէ Ամերիկա հարստութեամբ, ճարտարարուեստով ու վաճառականութեամբ առաջնակարգ ազգ մը եղած է, հրաւէր կարդաց Վիլհէլմ Բ. ի որ իր ազդեցութիւնը բանեցնէ՝ եւրոպական Միացեալ նահանգներ կազմելու, քաղաքական ու ճարտարագործական միութեան մը ձեւին տակ։ Առայ միայն, ըսաւ Քարնէկի, Եւրոպա պիտի կրնայ տիրել օտար հրապարակներուն եւ ետ մղել ամերիկեան արդիւնաբերը։ Վիլհէլմ Բ. կրնայ մեծ դեր մը խաղալ, ազատելով Եւրոպան իր վրայ հնչող բեռէն՝ որ ամէն բան կը քանդէ ու կը ջլատէ՝ պատերազմի երկիւղով։ Քարնէկի պարզելով եւրոպական մեծ ազգերու կացութիւնը, ըսաւ թէ Անգլիոյ մէջ բոլոր դասակարգերը շատ անհոգ կերպով կ'ապրին։ Հրաւիրեց Անգլիացիները որ քիչ խմեն ու ծխեն եւ հրաժարին իրենց ձիարշաւներէն, նաւարշաւներէն եւ այլն։ Քարնէկի Ֆրանսայի նկատմամբ ըսաւ թէ շատ հաւանական չի նկատեր որ իր վաճառականութիւնը շատ աւելցնէ և թէ իր ժողովուրդին չափաւորութեան ու առաքինութեանց չնորհին է որ իր դիրքը կը պահէ առաջնակարգ ազգերու մէջ։ Քարնէկի ըսաւ նաև թէ Անգլիոյ մէջ քսանչինգ տարիէն պիտի սպառի երկաթի արտադրութիւնը եւ Ամերիկայի մէջ ալ 60-70 տարիէն։

ՍԵՐԲԻԱ

Պուլկարիա գործակատարութեան և Ռումանիոյ դեսպանատանց պաշտօնապէս ծանուցուեցաւ Պելկրատէ թէ, Սերպիոյ թագաւորն ու թագուհին Դանուբի ճամբով պիտի երթան Լիվատիա։ Ռումանական կառավարութիւնը, հետեւապէս, որոշեց Դուունօ Սէվերինի մէջ վարդապետ Մ. Սգուրցայի նախագահութեան տակ գանուող պատուիրակութեամբ մը ողջունել արքայական ամոլը։ Պելկրատի ռումանական դեսպանն ալ այս մասին պէտք եղածը ծանոյց Սերպիոյ կառավարութեան։

ՔԱՇԿԱՐԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

Թաշքէնտի մէջ հրատարակուող թերթ մը նորագոյն մանրամասնութիւններ կոտսայ կեանքի և ստացուածքի այն ահագին կորուստներուն վրայ, որոնք Քաշկարի վերջին երկրաշարժին ատեն պատահեցան։ Քաշկարի հիւսիսային արեւելեան կողմ՝ Նիժնի Արդիշ բաղմամարդ քաղաքը գրեթէ հիմնայատակ կործանեցաւ, որովհետեւ տուներուն մեծ մասը լոյն բացուածքներուն մէջ կորսուեցաւ. այդ քաղաքին մէջ հազար եօթը հարիւր անձի կորուստ կայ։ Քաշկարի մէջ և մերձակաները, երկրաշարժը նուազ աւերում պատճառեց, բայց վեց հարիւր անձեր ալ հոն կորսուեցան։ Պէչ Քէրիմ գիւղը, ութսուն տուն, բոլորովին կործանեցաւ, բնակարաններով և բնակիչներով, որոնց ճիչդ թիւը յայտնի չէ տակաւին, բայց մօտաւորապէս հինգ հարիւր յիսուն կը հաշուուի։ Անձի ընդհանուր կորուստն երեք հազարէն աւելի կը կարծուի բայց ճիչդ գումարը յայտնի չէ տակաւին, որովհետեւ ապրացիք այն հաւատքը ունին թէ այս կարգի պատուհասներ իրենց մեղքերուն թիւը համրելը Աստուծոյ սահմանուած բարկութիւնը հրաւիրել ըսել է։ Երկրաշարժին ամէնէն սոսկալի ցնցումը Քաղար Քուլէի բլուրներուն վրայ պատահած է։ Թրքատարական պաշտօնեայ մը որ հազիւ կրցեր է ազատել մահէն, կը պատմէ թէ հողին մակերեսը ծովին ալիքներուն պէս կ'ելնէր կ'իջնէր վեց ոտք բարձրութեամբ։ Խիստ հազուագիւտ կերպով միայն երկրաշարժի մը կոհականման շարժումները այսքան բարձր կ'ելլեն։ Անտիժանի նահանգին մէջ Շարիխանաքայայի բլուրները ճեղքուած են և ահագին փոսեր բացուած է։ Ցարինաքի ամրոցը մասամբ կործանած է բայց սովորաբար հոն բնակող խաչախներու խումբը ազատին ատեն Քաշկարի ռուսական հիւպատոսարանին մէջ գտնուելով ազատած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 27 հոկտ.— «Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Զայթունկ» շատ սիրալիր կերպով կ'ողջունէ Տանիմարքայի գահաժառանգ իշխանին Պերլին ժամանումը։ (Մեր հրատարակած Քարէնհակի երկուան հեռագիրը սխալ է։ Պերլին ուղեւորողը ոչ թէ Գերմանիոյ, այլ Տանիմարքայի գահաժառանգ իշխանն էր.— Մեր. գործակալութեան)։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ կայսրը ու գերման ազգը կը փափաքին որ իշխանը հաստատուի իր այն համոզումին մէջ թէ Գերմանիա հաստատապէս կ'ուզէ Տանիմարքայի հետ բարեկամական յարաբերութիւնները պահպանել՝ երկու երկիրներուն օգտին համար։

ՎԻԼՅԻՈՒԱՐԻ.— Տանիմարքայի գահաժառանգ իշխանը կէսօրին հոս հասաւ։ Կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Վիլհէլմ կայսեր, կայս. իշխաններուն և զօրավարներուն կողմէ։ Կայսրը եւ Տանիմարքայի իշխանը. սիրալիր ողջոյններ փոխանակեցէք ետքը, միասին պալատ գացին։

ԼՈՆՏՈՆ.— Տէվէթ զօրավարը, շաբաթ օրը, Հարաւային Ափրիկէ պիտի ուղեւորի։

—Պոթա ու Տըլարէյ մասդիր են Ամերիկա այցելել։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.— Լորտ Քիչէր հոս հասաւ։ Այցելութիւն տուաւ Մըտիվին եւ յետոյ Գահիրէ ուղեւորեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Էտուարտ թագաւորը, թագուհին եւ արքայական ամբողջ գերդաստանը աչքէ անցուցին հարաւային Ափրիկէէն վերադարձած չորս հազար զինուորներ։ Թագաւորը ու թագուհին խանդավառութեամբ ողջունուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Բուենոսայիրէսի տոն Քարլոս թագաւորը, որ սաստիկ հարբուխ մը ունէր, բոլորովին առողջացաւ։

—Սեղանաւոր Պուլէն, որ հինգշաբթի օրը դատական պաշտօնարանէն ելած ատեն իրեն ընկերացող երկու ոստիկաններու ճաշ մը տալէ ետքը փախած էր, այսօր ձերբակալուեցաւ Պա-Քոլոմպի մէջ։

ՎԻԼՆՆԱ.— Ցունատանի թագաւորը, այսօր, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին գործոց նախարար Կոլոխովսքի կոմսին հետ։

ՊՐԻՍԷԼ.— Պէլճիքայի Մերակոյտին ու Երեսփ. Ժողովին նստաշրջանները պիտի վերաբացուին նոյեմբեր 11ին։

ԱԹԷՆՔ.— Ցունատանի առեւտրական չղեցեաներուն թիւը մէկ տարուան մէջ երեսունրեքին հատ աւելցաւ։

—Մ. Տէլեանիս քաղաքային ճառ մը արտասանեց որ շատ յաջողեցաւ։ Յայտարարեց թէ կառավարութեան դրութիւնը պէտք է վերսին մտցնել իր կանոնաւոր շաւղին մէջ. նաև ոյժ տալ երկրին արտադրութիւններուն։

ՀՌՈՄ.— Ռուսիոյ կայսրը երբ Հռոմ ժամանէ, Պապին ալ այցելութիւն պիտի տայ։

ԹԷՎԱԾԻՀԱԹ

Արքէպիսկոպոսը հասէնէսինէ մէպի Շաքիֆ նահէսի միւտիրի րիֆ. Մահմուտ էֆ.է րիւիպէի Մալիսէ թէվֆիհ պույրուլմուշ ուրը։

ՆԸՇԱՆ

Արքէպիսկոպոսը հասէնէսինէ մէպի Լէսքովիք խանէսանրնան Ռիւթէմ փարէթերինէ թէպիրլէն պիրինտի ռիւպէէն Նիշանը ալիի Օսմանի իհսան պույրուլմուշ ուրը։

ՆԵՐՔԻՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Առողջապահական վարչութեան կողմէ նաւերուն տրուած առողջապահական անցագիրներուն վրայ սա ծանօթագրութիւնը կը նշանակուի։

«Հոկտ. 12/25 Պոլսոյ մէջ ժանտախտի դէպք մը պատահելով, վարակեալը նոյն օրը մեկուսացուած է»։

—Արեւելեան երկաթուղիներու տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ, Պոլսէն մեկնող ճամբորդները Զաթալճայի կայարանին մէջ, իսկ Արեւելեան ճեպընթացով մեկնողները Սիրքէճիի կայարանին մէջ բժշկական քննութենէ մը անցընել Պոլսէն եկող ճամբորդները և հականեխել անոնց գոյքերը։

Իսկ Պոլսոյ այն ճամբորդները որոնք Պուլկարիայէն անդին մեղ մը պիտի երթան, նոյն մաքրանոցին առջեւ չոգեկառքին կեցած միջոցին, բժշկական պարզ քննութենէ մը պիտի անցնին և իրենց գոյքերը չպիտի հականեխուին, պայմանաւ որ ճամբորդները առանց ուրիշ տեղ մը կենալու ուղղակի շարունակեն իրենց ճամբան։

Հետեւեալ ապրանքները մինչեւ նոր ծանուցում արգիլուեցան Պուլկարիա ներածել։

1. Իբր վաճառանիւթ ղրկուած և գործածուած հագուստ, անկողին, վերմակ, զենկակ եւն.

2, Բուրդեր և ցնցոտիներ, եթէ նոյն իսկ ճնշուած և հակ կապուած ըլլան։

3, Պարկ, կապերտ, և գործածուած ու հին սաղնագործներ։

4. Կենդանային թարմ արտադրութիւններ, օրինակի համար սմբակ, եղջիւր, չալուած և չչորցուած աղիք, մազ, անհարթ կաշի եւն։

Իսկ գործածուած այն գոյքերը և առարկաները որոնք իրր տան կարասի վկայագրով մը պիտի ղրկուին Պուլկարիա, պիտի ընդունուին հականեխուելէ ետք։

Շոգեկառքի ժամանակացոյցները չեն փոխուած այս առթիւ։

—Ցունատան քարանթինա չդրաւ Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ, այլ միայն բժշկական քննութիւն մը։

—Ռումանիա 5 օրուան քարանթինա դրաւ Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ.— Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, իրենց պատիժին երկու երրորդ մասը լրացուցած 49 այր 1 կին բանտարկեալներուն մէկ ցուցակը պատրաստուելով, երեկ իրիկուն դատական նախարարութեան կողմէ յանձնուեցաւ Կայս. Պալատին Ա. քարտուղարութեան, որ զայն պիտի մատուցանէ Վեհ. Սուլթանին։

ՌՈՒՍԻՈՅ Զարն ու Զարուհին Վեհ. Սուլթանին կողմէ ողջունելու համար, Օսմ. պատուիրակութիւն մը Լիվատիա պիտի երթար։ Այդ պատուիրակութիւնը կը բաղկանայ Պետական Խորհուրդի անդամ Թիւրխան փաշայէ և զօրավար Ռիզա և Սատրգ փաշաներէն։ Օսմ. այս պատուիրակութիւնը Լիվատիա փոխադրելու պաշտօն ունեցող «Իզմիր» յածանաւը Քապաթէի առջեւ խարսխած է։ Եգիպտոսի նորընտիր ռուսական ընդհ. հիւպատոս և Պոլսոյ դեսպանատան նախորդ Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմով, պիտի ընկերանայ այս պատուիրակութեան։

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՆԻՒ տօնին առթիւ երէկ գիշեր լուսաւորուած էին Պոլսոյ բոլոր մինարէները։

Այս առտու բոլոր նախարարները և բոլոր կրօնական, քաղաքային և զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնեաները, կայս. Պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ.— Տարանէլի Օսմ. զօրաբաժինէն իրենց զինուորութեան պայմանաժամը լրացնող 174 հոգի Սեւ Ծովի զանազան նաւահանգիստներէն իրենց ծննդայրը երթալու համար, Մոսսուլէի «Բախտ չոգենաւով առջի գիշեր Պոլիս հասան։ Կայս. Թիկնապահ Զէրքէզ Մէհմէտ փաշա չոգենաւ երթալով Վեհ. Սուլթանին բարեւները հաղորդեց զինուորներուն, որոնք միաբերան երեք անգամ «Բասիշահրմ չոք եաշա» գոչեցին։ Շոգենաւը նոյն գիշերը ճամբայ ելաւ դեպի Սեւ Ծով։

ԿԱՍՍ. ԻՐԱՏԵՌՈՎ Իւսկիպի, Քալքանտէլէնի և Իշթիպի պահեստի զօրաբանակները զէնքի տակ առուցան։

ՌՈՒՍ դեսպան Մ. Զինովիէվ ինչպէս գրած էինք, առջի իրիկուն Քաղաքակներով Լիվատիա մեկնեցաւ։

Վեհ. Սուլթանին կողմէ օտար հիւրերու հիւրասեր Կալիպ պէյ, Մեծեպարքոսութեան կողմէ Թարգման Խորէնտին պէյ, իսկ Արտաքին գործոց նախարարութեան կողմէ ալ Սաաւէտտին պէյ, չոգենաւ երթալով ողջերթ մաղթեցին դեսպանին։

Նոյնպէս ողջերթի եկած էր դեսպանատան պաշտօնէութիւնը։

ՄԱՀ.—Պետական Խորհուրդի ելմտական ճիւղին անդամներէն ճէմալ պէյ մեռաւ։

ՄԻՍԻ ԳԻՆԸ.— Այս շաբթու Ռուզուն Զայրէն Պոլիս հասաւ 10,224 ոչխար, անցած շաբթուընէ 785 հատ աւելի և հետեւեալ գիներով բաշխուեցան։

ԲՐՎԸԲՃԸՔ 6 ղ. 10 փր. օխան, փոխանակ 6 ուկէս ղրուշի։ ՄԱՐԻԱ, 5 ղրուշ 25 փրյ., փոխանակ 5 ղրուշ 30 փարայի։ ՔԱՐԱՄԱՆ, 5 ղրուշ 7 փրյ. փոխանակ 5ու կէս ղրուշի։

Ուրեմն մասաճառները, իրենց սովորութեան համեմատ, միսը պիտի ծախեն այս գիներէն օխան 20 փրյ. պակասի։

ՖԻԼԻՆԵՐԸ. — Գատրգիւղի մէջ ֆիլէրներու նոր վարժարանի մը բացման արտօնութիւն խնդրուած էր։ Բաղաքապետութիւնը քննութիւն մը կատարելով հաստատեց թէ արդէն Մուտայի և Գատը գիւղի մէջ օտար ազգ համար ֆիլէրներու 3 վարժարաններ կան և թէ նոյն իսկ ծնողքները չեն ուզեր այդ տեսակ բան մը։ Նախարարաց Խորհուրդը որոշեց այս պատասխանը տալ Ֆրանսական դեսպանատան։

ԲՕԼԵՐԱ.— Եգիպտոսի մէջ առջի օր 35 դէպք և 29 մահ։

ՄԱՆՏԱ-ԲՕՍԹԻ գործառնութիւններ սկսուած են կատարուիլ Պուլկարիոյ հետ թէ՛ Պոլսոյ և թէ գաւառի նամակատուններէն։

ԱԼԻՒՐՆԵՐՈՒ և ուրիշ այդ կարգի ուսելիքներու վրայ հրամայուեցաւ գոց պահել, որպէս զի զերծ մնան փչիներէն, մուկերէն և աղտոտութիւններէն։ Իսկ իբր նմոյշ ցուցադրութիւններն ալ ապակեդարաններու մէջ պահուին։

ՀԱՑՏԱՐ ԲԱՇԱՑԻ նաւահանգիստին առժամեայ բացումը կատարելու համար Հանր. Շինութեանց նախարարութիւնը նոյն նախարարութեան անօրէն Հայասը պէյի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմեց, որուն անդամներուն մէջ կը գտնուին նաև նոյն նախարարութեան մասնագէտներու խորհուրդին նախագահ Սէրվիչէն էֆ. և քարտիներու քարտէր Գէորգ էֆ. Արսլանեան։

ՀԵԼԼԷՆ ԴԵՍՊԱՆ Մավրոքորտաթոն իշխանը հրաժարականը ղրկած է իր կառավարութեան։ Դեսպանը որ երեսփոխան պիտի ընտրուի Աթէնքի մէջ, Պոլսէն պիտի մեկնի հոկտ. 26ին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ նոր սակացոյցին համեմատ, այս յունիսին մէջ գոյացած հասոյթը—Հիճազի, եէմէնի և Ափրիտրիպոլիսի հաշիւները դուրս ձգելով—անցած յունիսի հասոյթէն 11 ոսկի տարբերութիւն մը միայն ունեցած ըլլալով, ամէն կողմ հրահանգ ղրկուեցաւ որպէս զի նոր սակացոյցը ուշադրութեամբ և ճշդիւ գործադրուի։

ԵՐԶՐՈՒՄի քաղաքապետութիւնը խնդրած էր, Թէպրիզի կողմի պարհապին մէկ մասը փլցնել. սակայն այդ խնդրին քննութեան համար կազմուած յանձնաժողովը որոշեց այդ փլուզումը չկատարել, քանի որ ան շատ մեծ օգտակարութիւն մը կրնայ ունենալ հեռաւակաղաքներու պատերազմի մը ատեն։

ԱԹԷՆՔԻ Օսմ. դեսպան Ռիֆաթ պէյ Աթէնք վերադարձաւ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ միջեւ մինչեւ առեւտրական նոր դաշնագիրի մը կնքումը, հետեւեալ կարգադրութիւնները եղած են կայս. իրաւէով։

Պարսկաստան ներածուած Օսմ. ապրանքներէն %5, իսկ կայս. երկիրները մտնող պարսկական ապրանքներէն %8 մաքսատուրք իսկ արտածուածներէն %1 պիտի առնուի։ Այս կարգադրութիւնը որ հաղորդուեցաւ բոլոր նահանգներուն, պիտի գործադրուի յառաջիկայ փետր. 23էն սկսեալ։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՅԱՒԱԼԻ ԱՐԿԱՍ.—Երէկ ժամը 4 ու կէսին ատենները, ցաւալի արկած մը պատահեցաւ Եէսի Գուլէ էմինէ Խաթուն փողոցը։ Հոն բնակող և Զաղհանէի Ա. հնոցան աւտարիացի Լուիճիի տղան 18 տարու Բէքիր, անոր պարտէզին մէջ գտնուած ձուլածոյ խողովակ մը տաքցնելու համար անոր մէկ ծայրը հնոցին մէջ դրած էր, երբ խողովակը օդ չկրնալով առնել, մէկէն ի մէկ պայթեցաւ և կտոր կտոր եղաւ։ Այս հրաշէկ կտորներէն մէկ հատը ուժով մը զարնուեցաւ տղին գլխուն և զայն տարտղնելով ուղեղը դուրս թափեց. մահը վայրկենական եղաւ։ Իսկ ուրիշ կտորներ ալ գացին զարնուեցան անոր հօրը և քանի մը տեղերէն թեթեւ կերպով վիրաւորեցին։

ՈՃԻՐ.—Զալաթիա, Պէօյիւք Միւլէթ Խան բնակող բեռնակիր Եաքոբ, երէկ, Մահմուտ Փաշա, Հաճիքուլ Խանին մէջ Սորկիի հետ կռուելով, զայն գլխէն վիրաւորեց։

—Աքսէրայ բնակող Խայիմ և Գասարգիւղ բնակող Հիւսէին, երէկ ցորեկ, Վալի Փաշայի զառիվայրին վրայ ծեծեցին և զէնք ալ քաշելով վիրաւորեցին տեղին գիշերապահ Եուսուֆը ինչպէս նաեւ Թէօֆիքի անուն անձը։ Զարագործներէն Խայիմ ձերբակալուեցաւ, իսկ Հիւսէին փախաւ։

ԱՐԻՒՆՈՅ կռիւ մը պատահեցաւ առջի գիշեր Ղալաթիա, Քէմէր Ալիքի մէկ երգեցիկ-սրճարանին մէջ։ Ոստիկանները ոճրին լուրը իմանալով երբ նոյն սրճարանը գացին դուռները գոց գտան, սակայն բանալ տուին. երբ ներս մտան տեսան որ կանթեղները մարած էին և ոմանք սեղաններուն տակ ապաստանած էին. դրան մօտ ալ մարդու մը անշունչ մարմինը փռուած էր և շատ մը վիրաւորներ ալ կային։ Գինետունը գտնուողներէն ոմանք դուրս վազեցին, սակայն նոյն վայրկեանին իսկ ձերբակալուեցան։

Սպանուածը Ապտուլլան անուն մավունաճի մըն էր, որ 3 արհեստակիցներու հետ նոյն տեղը եկած էր երբ երգչուհիի մը պատճառով կռիւ ծագեցաւ նաւավարներու ուրիշ խումբի մը հետ։ Կռուփները բարձրացան խառնակում մը սկսաւ. սեղանները շրջեցան և աթոռներն ու շիշերը մէկ մէկու կռնակին վրայ կոտրեցան. տեղը չբաւեալով դռնակներն ալ քաշուեցան որուն միջոցին նաւավար Խամիլի հաղը սպաննեց Ապտուլլահը և վիրաւորեց Մէհմէտը։ Զարագործները ամէնքն ալ ձերբակալուեցան։

Թուրք թերթերը ուշադրութիւն կը հրաւիրեն այս կարգի երգեցիկ սրճարաններուն վրայ, ուր կռիւները քիչ չէ որ կը պատահին։

ԴԻՒԱԿ մը գտնուեցաւ առջի օր Սիրքէճի, եւալը Քէօչկի մօտ։ Քննութիւններէն հասկցուեցաւ որ մեռնողը Զրկիր

մի անուն գիտնամ մը էր որ ծրագրած է չոգեկառքին այդ կողմը կատարած փորձերուն ատեն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Այսրնի երկաթուղիին գիծին վրայ Աբա և Տիմար անուն ծերերը, ուրբաթ գիշեր, երկրաշարժի գօրաւոր ցնցումներ զգացուեցան։ Ժողովուրդը, երեք տարի առաջուան ցնցումները յիշելով, բաւական ահ ու դողի մատնուեցաւ թէև, բայց ցնցումները բարեբաղդաբար վնասակար հետեւանք մը չունեցան։

ԳՈՂ.— Առջի գիշեր գոզեր մտան Ղալաթիա Վոյվոտայի նախորդ պատկանոցին քովի ժամագործ Վասիլաքիի խանութը և դրամարկղը — որուն մէջ 400 ոսկի արժէքով ժամացոյց և գոհարեղէն ու 30 ոսկիի չափ դրամ կար.— խորակելու վրայ էին, երբ խանութին տերը վրայ հասաւ. գողերը այս անակնկալ այցելութեան վրայ հրազէնով սպառնացին անոր ձայն չհանել և իրենք փախան։

Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ զանոնք։

ՆԱՄԱԿ ՄԸ.—Հինգ օր է որ Բեռլա, թէպետը փողոց հասատուած մսավաճառ Տիմիթրաքի ստացած է նամակ մը որ իր բացակայութեան ատեն եկած էր խանութ։ Նամակին սորագրութիւնն էր Եէրասիմոս Քէֆալօնիտիս, որ 30 ոսկի փոխ կ'ուզէր խավաճառէն, առարկելով որ իր երեք զաւակը կորսնցուցած ըլլալով մեծ ցաւագրութեան մէջ է, և կը խնդրէր դրամը յանձնել նամակաբերին։

Մսավաճառը խաբէութիւն մը տեսնելով այս գործին տակ, լուր տուած էր ոստիկանութեան որ երկու հոգի որոշեց հակելու համար խանութին վրայ։

Վերջապէս հինգշաբթի գիշեր, 10-12 տարու տղայ մը նորէն նամակ մը կը բերէ նոյն իմաստով։ Ոստիկանները ՉԷ բռնեն տղան և կը հարցաքննեն, որուն մէջ ան կ'ըսէ թէ նամակը սատած է անծանօթի մը կողմէ, որ իրեն 40 փր. վարձք տուած է հոն բերելու համար։

Հակառակ փնտռտուքներու դեռ չէ գտնուած նամակին տիրոջ ո՛վ ըլալը, թէեւ տղին պատմութեան համաձայն մարդին ձերբակալուած են։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ԲԵՂՄՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ հազուագիւտ օրինակ մը կուգայ Ռուսմնոյ Մորվիլլիի անուն քաղաքէն, ուր Անիկա Տիւմիդրի անուն կին մը 4 զաւակ մէկէն աշխարհ բերած է, 3ը մանչ և 1ը աղջիկ, որոնց ամէնքն ալ ողջ և առոյգ են։

ԾՈՎԻ ԱՐԿԱԾ.— Քէվքէն կղզիէն նոյ. 13 թուով կը հեռագրեն թէ Գանտէրեցի էշիպ փաշայի «Տէրվիշ» ապրանքանաւը, Փարա Պողազ ըսուած տեղը ընկղմեր է և նաւազներին միայն մէկ հոգը ազատելով կրցեր է նաւակով մը Քէֆքին հասնիլ։ Միւսները խեղդուած են։

ԿՈՂՄ ՈՍԿԻՆԵՐ.— Հասէքի բնակող կիսկակար Մէհմէտ Ագաէրայի ոստիկանութեան գանգատեցաւ թէ Ագտրոյ, կեսարացի լումայափոխ Խրիսանդոսէ գնած 3 հատ 20նոց ոսկիները կեղծ էին և թէ լումայափոխը չուզեր փոխել զանոնք։ Լումայափոխը հարցաքննուելով ըսաւ թէ այդ ոսկիները իր ծախածները չեն, և թէ երկու օր առաջ կնոջմէ մը 2 հատ 10նոց ոսկի առած է ինք ալ 10 ղրուշ տալով։ Տեղին ոստիկանապետը նկատելով որ անցեալներն ալ Թրքուհի մը կեղծ ոսկիներ գնած էր Ագաթայի լումայափոխէ մը, բոլոր լումայափոխներուն խաղութի զարդոսկիները քննել տուաւ մասնագէտի մը ձեռքով։

ՔՐԷՏԻ ՖՕՆՍԻԷ ԷԺԻԲՍԻԷՆ

214ՐԴ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ 3% ՏՈԿՈՍԱՒՈՐ ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

15 Հոկտեմբեր 1902

104368 Թիւը 100000 Ֆրանք չհասած է
Հետեւեալ 25 թիւերը 1000ական
Ֆրանք չհասած են

4633	130852	165679	255359	308669
7603	154878	173393	273816	352953
54702	158061	173977	286091	361849
105470	158178	179414	289966	374830
119651	163404	251999	291319	394357

Վճարումները պիտի կատարուին 1902 նոյեմբեր 1էն սկսեալ։

Եգիպտոսի մէջ վճարումները կը կատարուին՝ Գահիրէի մէջ Ընկերութեան կեդրոնատեղիէն և Աղեքսանդրիայի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատունէն։ Կ. Պոլսոյ և Իզմիրի մէջ Քրէտի Լիոնէի դրամատուններէն։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Տ. ՄԵԼՔՈՊ Արքեպիսկոպոս Սուքիասեան՝ երէկ շնորհաւորական հեռագիր մը ղրկեց Երուսաղէմ Կիլիկիոյ նորընտիր կաթողիկոս Տ. Սահակ Արքեպիսկոպոս Խապայեանին։

ՔԱՐՈԶՁՈՒԹԵԱՆ պաշտօնով մայրաքաղաքս գտնուող Սսոյ միաբան եղբարցմէ մանաւանդ Ս. Պատրիարքարանի միաբանութենէն ալ երեկ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Երուսաղէմ առ նորընտիր Կիլիկիոյ կաթողիկոսն։

ԲԵՐԱՑԻ Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ աւագերէց՝ Տ. Յովհաննէս աւագ-քահանայ Մակրեան ալ շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած է Երուսաղէմ՝ Կիլիկիոյ նորընտիր Ամենայն Կաթողիկոսին։

ԵՐԿՈՒՌԱՆ Թուրք լրագիրները Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութիւնը ծանուցանելով՝ նորընտիր կաթողիկոսին կենսագրութիւնը հրատարակած են։ Նոյնպէս երէկուան «Մոնիթէօր» Ատանայի իր թղթակիցէն ստացած հեռագիրը հրատարակած է, ընտրութեան պարագաները ծանուցանող։ «Մոնիթէօր» ինչպէս նաև ֆրանս. «Սէրվէթ» հրատարակած են նաև Խապաեան Սրբազանի կենսագրականը՝ համակրական տողերով։

ԳԱՐԱԿԷՕՋԵԱՆ կտակի յանձնաժողովն՝ երէկ առաւօտ նիստ գումարեց Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք հօր և բոլոր անդամներու ներկայութեամբ, բացի Վահ. Զարեհ Տիլպէր էֆէնտիէն։ Յանձնաժողովը զբաղեցաւ սա խնդրով թէ՝ Խաթիճա-Բալաս օթէլը պէտք է գնել իբր եկամուտ որբանոցին, թէ՝ ուրիշ կալուածներ։ Յանձնաժողովոյ անդամները տարակարծիք են։ Մէկ մասը կուզէ կտոր մը կալուած գնել, իսկ միւս մասը՝ յարմար չի նկատեր 15000-16000 ոսկին մէկ կտորի մը կապել, այլ երկու երեք հազար ոսկինոց ուրիշ կալուածներ գնել։

ԻՆՉՊԷՍ առաջ գրած էինք, Պարսկատանի Վեհ. Շահը իր Եւրոպա ճանապարհորդութեան առթիւ երթուղարձին Պագու Թումանեան եղբարց տունը իջեւանելով՝ մեծ համակրանք ցուցուցած է։ Շահը հաճի տեղաւորել զիրենք պարսկական սահմանագլխի այն գաւառներուն մէջ, որուն օգնի ու գործերն ամենէն աւելի կը յարմարին իրենց բնավայրին Լպիտի պարապին հողագործութեամբ և ձեռարուեստներով։ Թումանեան եղբարք խոստացած են մի՛ջնորդելու։

ԱՆՑԵԱԼ կիւրակէ առաւօտ Ս. Փրկչեան մատրան մէջ յաւուրէ Ս. Պատարագ մատոյց Կրօնական Ժողովոյ անդամ և Գասպարեանի աւագերէց Տ. Կարապետ Աւագ-քահանայ Մանուալեան։ Ներկայ էին սոյն կրօնական արարողութեան՝ Կիւլպէնկեան վեսմ. Պարիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, Ամն. Գառնիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, և Կիւլպէնկեան գերդաստանի վերաբերող մէկ քանի ծանօթ դէմքեր. վասն զի այն հոգեւոր հանդէսը տեղի ունեցաւ Կիւլպէնկեան հանգուցեալ Սարգիս էֆ.ի կրտսեր որդւոյն՝ Ամն. Վահան էֆ. Կիւլպէնկեանի ամուսնութեան առթիւ, ի խնդրոյ Ամն. Տիկին Տիրուհի Կիւլպէնկեանի, որ այս առթիւ 100 լիրա նուիրած էր Ազգ. Հիւանդանոցի հաստատութեան։

ԱԲՐԱՀԱՄ Բարթող պէյ որուն կինը վերջերս Աղեքսանդրիայէն Պոլիս եկաւ օգափոխութեան համար, 25 ոսկի նուիրեր է նպաստի Յանձնաժողովին՝ որքանոցներու գործին համար։

ՄԱԳԻՐԻԹԻՒՂԻ առժամեայ թաղխորհրդոյ անդամները, խմբովին հրաժարած են։ Ս. Պատրիարք Հայրը ընտրութեան հրահանգ տուաւ Մուգրիգիւղի թաղեցւոց։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ նորընտիր թաղ. խորհրդոյ անդամներէն Սարգիս էֆ. Տանձիկեան և Գէորգ էֆ. Թորգոմեան հրաժարագիր մատուցած են Ս. Պատրիարք Հօր։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ որքանոցի խոստովանահայր Տ. Գրիգոր Ճէպէճեան մէկ Օսմ. ոսկի նուիրած է Գալֆաեան որքանոցին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՆԻՍՏ Մայր եկեղեցւոյ նորպատեան գործը փութոյ պընդութեամբ յառաջ կը տարուի, և ծերունազարդ Ազն. Սմբատեան Մանուկ էֆ.ի կողմէ խնդրուած է ճարտարապետէն, որ մինչեւ Ս. Յակոբայ պահոց շաբթուն աւարտի չմնութիւնները, և Ս. Յակոբայ տօնի կիւրակէին բացուի նորաշէն եկեղեցին։

ՇԱԲԱԹ օրը՝ Թարգմանչաց տօնին առթիւ Խապաղիի Ներսէսեան վարժարանը փակ մնացած է։

ԳՈՀՈՒԹԵԱՄԲ կը լսենք թէ՝ Գալֆաեան որքանոցի հիւանդ Երանուհի մարապետը՝ բաւական ապաքինած է, և փափաք յայտնած է իր ողջով Ս. Յակոբայ մատուռին ուխտի երթալ որ Որքանոցի մատուռին մէջ կը գտնուի։

Տ. ՂԵՒՈՆԴ Վրդ. Դուրեան Գուզկունճուղի, իսկ Տ. Գարեգին Վրդ. Ալթըմէրմէրի եկեղեցիներուն առժամեայ քարոզիչ կարգուեցան։

ԹՕՔԳԱԲՈՒՌՅԻ Ալիքսան էֆ. Զընտանեանի Բ. կարգի երաժշտական ուսուցչութեան վկայական տրուեցաւ։

ԽԱԲԵԲԵՐԴԻ Հիւսէյնիկ գեղին համար Տ. Թորգոմ Վրդ. Գուշկեանը խնդրուած էր իբր քարոզիչ։ Պատրիարքարանէ գրուեցաւ թէ յիշեալ Վրդ.ը Դարեվանքի մէջ պաշտօն ունի և թէ ինչպէս առաջ պատասխանուած էր, կարելի չէ ղրկել զինքը Հիւսէյնիկ։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը, որուն պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած էր, իր հաշիւներուն մէկ մասը 1898 մայիս 1էն մինչեւ 1900 դեկտ.ի վերջը ղրկած է Տնտես. Խորհուրդին, մնացեալն ալ ի մօտոյ ղրկելու խոստացեալ։

ՄՈՒՇԻ աղգ. վարժարանները միացընել կը խորհուի այս օրերս, քանի որ կեդրոնական վարժարանի մը պէտքը օր աւուր գգալի կ'ըլլայ հոն։

ԳՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՕՐ. Ա. Ճ.Ի ԵՒ ԹԷՈԴՈՒԿԻ

ՊՍԱԿԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿՆԳԱՀԱՅԵՐՈՒԹԵԱՄԲ
«ՄԱՆԶՈՒՄԻ»ի ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆԻ

«Մանզումի»ի երկու յարգելի աշխատակիցներուն՝ Օր. Արշակուհի Ճէզվէճեանի՝ (Օր. Ա. Ճ.) Թէոդիկ էֆ. Լապտինճեանի հետ պսակուելուն արարողութիւնը հանդիսաւոր կերպով կատարուեցաւ երկուշաբթի օր՝ Իսկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ։

Ժամը ութին երկսեռ հրաւիրեալներ սկսան հանիլ եկեղեցին որ ի պատիւ գրագէտ ամուսնոյ՝ լուսազարդուած էր Լաստերով, կերոններով ու կանթեղներով։ Հրաւիրեալներէն առաջ, արդէն մեծ թուով թաղեցիներ, փութացած էին Ս. եկեղեցի, և հիւրերու յատուկ շրջափակէն դուրս խռնուած էին, դիտելու համար այս հազուադէպ պսակադրութիւնը որ շատ քիչ անգամ կը կատարուի երկու գրողներու միջև։

Բացի երկու կողմի ազգականներէն ու բարեկամներէն, հարսնեւորներուն մէջ կը նշմարուէին բաւական թուով գրական մարդիկ որոնք եկած էին յարգանք մը ընելու իրենց երկու յարգուած պաշտօնակիցներուն։

Ժամը 8½ին Հալաւ օրհնէքն սկսաւ. Ս. Կարապետի քահանաներն որոնք ներկայ էին ամբողջութեամբ, ինչպէս նաև Մարտ եկեղեցւոյ Տ. Կարապետ քահանան որ տաներէցն էր։ Հալաւ օրհնէնքէ ետքը բեմը եկաւ Ս. Խաչի քարոզիչ Տ. Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս իր շուրջ ունենալով Ս. Կարապետի քարոզիչ Տ. Ներսէս Մ. Վրդ. Դանիէլեանը և Խապուղի քարոզիչ Տ. Տիրայր Մ. վարդապետ Մարգարեան, որոնք ծանրագին շուրջառներ առած էին, իսկ Վեհապետեան որբազան զգեստաւորած էր։

Զեռնտուութեան արարողութիւնը սկսաւ դպիրներու քաղցրաձայն շարականներով և երբ պարտաւորիչ հարցումն ուղղեց Տ. Կարապետ, երկու ամուսիններն ալ համառօտ կերպով տուին իրենց հաստատական պատասխանները։ Աւետարանը կարդաց Տ. Տիրայր վրդ. իր յուզիչ ձայնով, իսկ աղօթքը Տ. Ներսէս վրդ., որմէ ետք նախագահ Սրբազանը հմտալից քարոզ մը խօսեցաւ նիւթ առնելով, ամուսնական կեանքը. «Մերմանացանը իր սերմը կը ցանէ և աչքերը երկինք յառած կ'աղօթէ որ Աստուած արդիւնաւորէ զայն ըսաւ, բայց միայն ցանելով և աղօթելով չի բաւականար, այլ փոյթ կը տանի որ հողը պարարացած ըլլայ ցանուելէ առաջ և սերմն ալ ընտիր՝ որ կարենայ լաւ արդիւնք արտադրել»։ Քարոզիչ Սրբազանը ամուսնութիւնը սերմնացանութեան նմանցուց, «ամուսնական արդարութիւնը մարդկային պարտականութիւն մ'է ըսաւ, բայց ամուսնութեան առեն ամէնէն առաջ սա պարագան պէտք է նկատողութեան առնել այսինքն թէ երկու ամոլներու կազմած ընտանիքը օգտակար պիտի ըլլայ հանրութեան, անոնց միացումով մարդկային ընկերութիւնը պատուաւոր յաւելում մը ունեցած պիտի ըլլայ իր վրայ»։ Մանրամասն թուումը բրաւ երկու գրագէտներուն ալ գրական և բարոյական կեանքին, ու մաղթեց որ ապագայ ընտանիք մը ըլլայ անոնց նորահաստատ բոյնը։ Ետքը խօսքը Թերթիս արտօնատէր Յովհաննէս Ֆ. Գայսերեան էֆէնտիի ուղղեց, որ կնքահայրութեան պաշտօն կը կատարէր, և դրուատիքով յիշեց անոր՝ Հայ մամուլին մատուցած գնահատելի ծառայութիւնը և մաղթեց որ Յովհաննէս էֆէնտի ալ ամուսնական լուծին տակ մտնելով, ընտանեկան աշխարհին մէջ ալ փայլուն անուն մը ձգէ։

Քարոզէն ետք հարսնեւորները իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին հարսուփեսին որոնց ընկերակցութեամբ կառք նստելով դացին հարսնեաւոր, ուր վայելչապէս հիւրասիրուեցան առանձիններուն կողմէ։ Ընդունելութեան միջոցին ամէն կողմէ հեռագիրներ և շնորհաւորական նամակներ կը հասնէին, գլխաւորաբար խմբագիրներէ, ծանօթ գրագէտներէ և գրագէտուհիներէ։ Հոն գեղարկ ուղերձներ խօսեցան նախ Տ. Ներսէս Վ. Դանիէլեան՝ և յետոյ Տ. Տիրայր Վ. Մարգարեան։ Հանդիսականներու խրախճանքը մասնաւորապէս կ'աւելցնէր Բարթող էֆ. Թէլեան, իր զուարթ ուսրամիտ խօսակցութիւններովը, զորս կ'ուղղէր կնքահայրին, հարսին փեսին ու պզտիկ սիրուն աղջիկներու։ Ընտանեկան այս խրախճանքին առթիւ, նուիրատուներ իրենց պատեհութիւնը գտան իրենց նուէրները մատուցանելու հարսին։ Ընդունելութենէն ետքը, հարսնեւորներուն հարսնեւորուն չմնացող մասը, հրաժեշտ առնելով մեկնեցաւ, իր հետ տանելով հաճոյալի տպաւորութիւնը որչափ երկու Գրչի ազնիւ տաղանդաւորներ Ծովինարէ ալ օրինակելի ուրախալի մը իր ներկայութեամբ պսակած ըլլալու։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ազն. Վահան էֆ. Ս. Կիւլպէնկեանի ընդ Օր. Աղանի Գուլումճեանի, ի Լոնտոն, ամուսնութեան առթիւ հեռաւորապէս նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս.—Ազն. Տէր և Տիկին Բարսեղ էֆ. Կիւլպէնկեան 108 ղրուշ, Ազն. Տէր և Տիկին Տիգրան էֆ. Թիւրապեան 216 ղրուշ։

* * *

Մեծ. Խաչատուր էֆ. Էսկիեան 1 ոսկեայ. Մեծ. Դասպար էֆ. Գրիկեան 35 քայլ կաշի, Տոքթ. Մոնճէրի 141 կտոր բժշկական գրանց. Մեծ. Հրանտ էֆ. Մամուրեանի ձեռամբ 10 հատ «Առեւտրական-տնտեսական աշխարհ» գիրքեր։ Կ. Ս. Թումանեանի, նուէր հեղինակէն. բարեսէր ոմն 1 կրօցա կօշկի ներկ. բարեսէր ոմն 2 քայլ ձէթ, Տիկին Տիրուհի Ասատուրեան 1 քորնիչ և 8 կանգուն թիւլ։

Սեպտեմբեր ամսոյ մէջ սիկառի թուղթի հասոյթը 1700 ղրուշ եղած է։

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութիւն կը յայտնէ նաև հետեւեալ սափրիչ արհեստաւորներուն, որոնք իրենց բարի սովորութեան համեմատ այս ամսոյ մէջ եւս Հիւանդանոց այցելելով անձնուիրաբար ածիլած են պատապարեալները, այդ սափրիչներն են.

Բարսեղ Գասուէն՝ Մ. Յակոբ աղա Խրիխրեան։ Պալի Բաչչէն՝ Արմենակ աղա։ Գումգարուէն՝ Աղաման և Փիլիպոս աղաներ։ Սամաթիայէն՝ Ալիքսան աղա Զարքեան, Համբար աղա Յարութիւնեան և Համբար աղա Հալէպլեան։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան

Ատենադպիր Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՐԵԱՆ Գ. ԷՎՐԷՆԵԱՆ

ՊԱՏԱՆԻՒ ՄԸ ՊԷՏՔ ԿԱՑ

որ Հայերէն և Տաճկերէն գիտնայ։ Բնակութիւնը Պոլսոյ կողմն ըլլայ և աշխատելու փափաք ունենայ. դիմել «Մանզումէ»ի Տնօրէնութեան։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

28 Հոկտ. 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	99	42
Բէյի	(Tab. Turcs)	361	—
Գոնսոլիտ.	(R. Turque D.)	27	87
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	121	—
Պանք. Օթթ	(Banque Ott.)	586	—
Ֆրանսվալ	(Transvaal)	141	—

ԴԱՏԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զգուչեան էֆ.ի դեղարանը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, ա՛նոնք որ կը փափաքին Թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նաև հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրները։

ՍԱՐՐԱՖԻՏԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԷ

Էահ. Ուսմանիան ագչ. գաբ.	29 –34½
» » էն եիւքսէք	30 –02
» » էն աշաղը	29 –33
Բուսմէլի չքմէնճ. ագչմ գրնա.	116 –50
» » էն եիւքսէք	117 –¼
» » էն աշաղը	116 –⅜

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԱՄԸ

Բէյի ագախնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0 –20
» Բ.	–90
Թրամվայ	5—47
Ժուխանա	1—32
Օպլիկասիոն Թրամվայ	495—
Ասիւրանս	3—85
Գարբարասիոն	0—07
Գոմմէրսիալ	0—09
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն	261
Լօրիօտ	79—
Պանք Նասիոնալ ատ Կրէգ	414—
Թրանսվալ	145—
Բրնթրմ Թանվիլթը	496—
Անատօլը չբմ ագախնը	10—90

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻՕՍԱԲԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրուշն	ղրուշ	բրտ.
Պէյազ մէճիտիէ ֆարգը	108	—01
Մէթալիք	102	—25
Ինկիլիզ լիրասը	109	—38
Ֆրանսզ ալթունը	87	—14
Բօլ	90	—
Գրէմից ալթունը	51	—06
Գարպոն գայմէսի	8	—64

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԷ

Լօնտրա 27 հոկտեմբեր

Ինկ. էհսամը Ինկ. լիրասը	93	—06
Օսմ. էհսամը գաբանաը	27	—50
» » Բ	54	—25
« » Գ	30	—50
Օսմանլը Պանգասը	13	—37
Մբսրը Տուլ. մութթահը ատ	109	—25
Պուլկար իսթիգրազը	91	—
Գամպիո Բարիզ 3 այ վասէ	25	—33½
Թրանսվասլ	5	—62
Շարթրէթ	3	—15

Պէրլին 27 հոկտեմ.

Բուսմէլի չքմէնաքի (մարգ)	123	—00
Լօնտրա իւզերինէ գամպիո	20	—275

—

Վիէննա 27 հոկտեմ.

Լոնտրա իւզերինէ գամպիո	239	—20
Բուսմէլի չքմէնաքիֆէրի ֆր.	112	—50
Օսմանլը Բէյի ագախնը	326	—

—

Բարիզ 27 հոկտեմ.

Ֆրնս էահ. 3% ֆր.	99	—55
Եէնի Օսմ. էհսամը գաբանաը	27	—90
Բուսմէլի չքմէնաքիֆէրի	121	—25
Իթալիա էհսամը	102	—75
Բռիօրիթէ Թիւրք	587	
Օսմանիէ	465	—
Տուան Օթոման	522	—
Սբանեօլ	86	—40
Թրանսվալ	142	—50
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	111	—
Զարթրէթ	82	—

ԳԱՄԳԻՕ

Լօնտրա	109 —12½
Բարիզ 3 այ վասէլի	22 —98
Ֆիորէն Մանտա	21 —89

)(29)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ

ՓԱՍԻՄ

ՈՏԻ ԽՈՒՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Ու նքէ հարկ է հոս աւելի սոսկալին ըսել, ինչ որ տանջանքէ աւելի չար յանդգնութիւն է, Աստուծոյ սուտ պաշտօնան եմ որ երկու. ճամբուն միջեւ շուարած կ'երերամ. մեռնելէ կը վախնամ՝ կ'աշխատիմ, և բան մը չե՛մ չահիր. կը վաղեմ, չե՛մ հասնիր. կը փութամ, չե՛մ ժամաներ, կ'ըղձամ, չե՛մ տեսներ. կը փափագիմ, չե՛մ հանդիպիր. կը կարօտնամ չե՛մ պատահիր. մարդկային մեղքերու ամէնքն ալ ունիմ եւ բոլոր աշխարհի աղօթանուէր պաշտամանուն եմ։ Ասոնց ամէնքը ներէ՛ ինձ, ո՛վ Բարերար ու մի յիշեր, ասոնք աւելը Քեզ համար չառ դիւրին է, որչափ դժուար է ինձ ձեռքով զանոնք նկարել. ասոր համար առանց խնայելու գրեցի, որպէս զի Դուն առատապէս ընկնես ո՛վ Օրհնեալ։ Դուն որ մեզ մեղաւորներուս համար համբերող անուանուեցար, այն սրտաբեկ մաղթանքներուն համեմատ զոր մատոյց երջանիկն Եզր և ինչպէս ինք կը պատմէ մարմնով նեղուած ու հոգւով ձանձրացած էր (Խարայելի մեղքը) յիշելով։ Ես ալ մահացու կիրքերէս վանգաւելով, ինկած եմ մեղքի զզուելի վիհին ու աղտեղութեան ծնդունդին մէջ, որովհետեւ Յորի հետ ձայնակցելով, չեմ հաւատար թէ պիտի լսես իսկ ինձ։ Արդ ես որ ինքնաբերաբար անձս պարսաւող ու դատապարտող գերի մ'եմ, կամաւ մատնեցի զիս, արգիլեցի՛, փակեցի՛, կնքեցի՛ այն ամէն միջոցները որոնց ո՛վ կարելի էր ապրիլ, որպէս զի փրկելով զիս՝ որ մեղքերով կապուած եմ, կրկին մեծնաս, ո՛վ Դիւցազ։

Գ. Ուրեմն մարգարէէն լաւ մը խրատուելով պարտաստուի՛նք անոր հետ մաղթելու, Քու հոգւովդ երգելով ու հաստատուն յոյսով Քեզ ապաւինելով։ «Ձեր հետ, խօսքեր առէ՛ք», կ'ըսէ Ովսէ, «ու Ձեր Տէր Աստուծոյն դարձէ՛ք, ու ըսէ՛ք անոր, կընա՛ս մեր մեղքերը ներել. որպէս զի բարիք ընդունիք, ու ձեր անձերը բարօրութիւն վայելեն»։ Անաւասիկ Աստուած խօսեցաւ և ո՞վ է որ պիտի չլսէ. նոյն իսկ ինքը վկայեց, ո՞վ է որ չհաւատայ։ Արդ՝ ասոնք՝ պաշտելի վիհու, նուիրական պայման, անփոփոխելի սովորութիւն, կեանքի աւետիս, աստուածային որոշում, բարութեան դուռ, սիրոյ հրաւէր, ճշգրիտ պատգամ, անսդդիւտ գանձ, անմոռանալի յիշատակ են։ Ասով՝ ես ալ հաւատալով ասոր, ասկէ ետքս վկայեմ Մարգարէին հետ. չատ մը մասերով բեղմնաւորած մեղքերս կընա՛ս ներել կատարելապէս. աւելի ես պիտի զօրանամ կրկնապատիկ բարձրանալով ամէնէն թշուառ, կործանած հոգիս հանդէպ։ Ամէն բանի կ'ուշեմ, ամէնուն կը բաւեմ, ամէն տեղ կը հասնի՛մ, (սատանային) ամէն բռնութեան կը յաղթե՛մ, ամէնէն կարծր բաներու կը փչրե՛մ, ամէն դիմադրութիւն կը վանե՛մ, ամէն խստութիւն պարպել կը հանե՛մ, ամէն սրացածները ոտքի տակ կ'առնե՛մ. ամէն լեղութիւնները կ'անուշցնեմ, ամէնէն դժուար անուշցողները կը քաղցրացնեմ, ամէն պարաքերը կը շնորհե՛մ, ամէն յանցանքները կը ներեմ։ Ո՛վ Զօրաւոր, Հզօր, Դուն որ ամէն բանի հնարը կը գտնե՛ս և ամէն արուեստ գիտե՛ս, կրնա՛ս ամէնուն մեղքերը ընկղմե՛լ ինչպէս ինքդ, մէջ տեղէն վերցնե՛լ, փոքրիկ կայծի մը անկանն ճաճանչին նման որ կ'երթայ կը կորսուի անհուն ծովուն տիեզերատարած ալիքներուն մէջ խորասուզուելով։

Դ. Ուրեմն այս գիրքը կարդացողներու աղօթքին շնորհիս, Քու Որդւոյդ խաչին ու մահուան չարչարանքին համար ողորմէ՛, ո՛վ գթած Հա՛յր։ Այն՝ որ սրտաբուղխ արցունքներով նուաստացած՝ այս ողորմութեան գիրքը մեզ ղրկեց և կեանքի փրկութեան այս դեղը պատրաստեց, Քու անունովդ բժշկուա՛ծ թող սեպուի ո՛վ Զօրաւո՛ր։ Այս՝ որ խոստովանութեան դիւրին ճամբան ցոյց տուաւ մեզ այս պաշտամ պայմանով, իր պարտքերէն մաքրուա՛ծ թող սեպուի։ Այն՝ որ կենաց պատգամի այս կանոնով՝ հպարտութեան թեւը հարթել սովորեցուց մեզ, թող ազատ համարուի մահուան չար կապանքներէն և սկզբնական վերջնական ու միջին մեղքերէ, Երրորդութեանդ բարեգործութեան շնորհիւ լուսաւորութեամբ նորոգուելով, որուն հետ մենք ալ երջանիկ սեպուինք։

Ազօթէ այս մաղթերեքուն գիրքս կարդացողներու համար է որ Աստուծմէ կը բժշկէ դիրքերն սարսռացած պա Ջիրմէ նեղսած սիրտերը (լսանոր, սրբոյք)։

Ե. Արդ ո՛ ամէնքն ստեղծող Հա՛յր Դուն որ այսքան անթիւ հրաշքներ գործեցիր, անուանդ անուն ես ու սարսափելի ձայն. ընտանի կոչում ես ու զարդար բառ. սքանչելի ազդում ես ու սոսկալի հրաման, էութիւնդ կարելի չէ քննել, ու մտքէ վեր է գոյութիւնդ, ինքնութեանդ խելք չի հասնիր, ո՛չ ալ զօրութիւնդ կը զննուի. ամէնուն բարի կը կամենաս ու տէրութիւն ես անսահմանելի. մեծութիւնդ չչափուիր, բարձրութիւնդ չրսվանդակուիր. քանակութիւնդ կարելի չէ կշռել, ոչ ալ առաւելութիւնդ հաշիւի առնել։ Հայրութեամբ պատճառ ես Որդիին (ծնելուն), բայց ո՛չ Անկէ առաջ է գոյութիւնդ։ Բեզմով ու Քու անկախ զօրութեանդ ձեռքով՝ յանդիմանէ՛ այս Չերմ տենդը դիւական որ մեզի հետ սպրդելով ներս մտաւ ու սաստիկ կը նեղէ, որպէս զի փախչի մարդէն, զարհուրելով՝ երկնաւոր Գառդի հրաշալի ու անհառելի արեան վտակէն, որով մէկ անգամ յաւիտենապէս արբուելով բոլորովին մաքրուեցանք։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖԹԻՐԴԱՍԸ (95)

ՄԻԽԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲՈՒԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ԵՒՐՄԻ ՍԷՆԷ ՍՕՆՈՒ

Արդպա տուրը, Մ. տը Շաթիլ Մարիոնը էնտիրիպ գօլունը մէրգումէեէ որզ իլէ սէրայըն տէրունինէ կիրտիլէր։

Իքիսի տէ սիւրաթլա եիւրիւմէքտէ իտիլէր. Տօքթօր մատամ Մարիոնըն չիտանէթլէ տիրէնմէքտէ օտուղունը հիսա իտէր իտի, մէրգումէնին պու հէեէճանը էվլառընընը ճիւրմինէ հիւքմ իթմէքտէ օլան միւթանթիրգտան իսթիտատ լուրթ կիպի մուհիմ պիր խրտմէթտէն իլէրի կէլտիեինի զանն իտէր իտի։ Մ. տը Շաթիլ պու գատընընն տէրունինտէ իսիթ իթմէքտէ օլտուղը իւմիտի քէնտիսինէ սիւալէ ճէառէթ իտէմէզ իտի, մանէղա մատամ Մարիոնընն Լօնդիրէ խանէսինտէ սէօյլէտիեի սէօզտէն էթքեարը ճիլալանմըշ իտի։

Պիր թօհաթ վուգուտթ իլէ մատամ Մարիոնընն Մ. Բէրնօլէնին Բարիտէ միւսթանթիրգ օլտուղունը էայրէնտիեի մատալիւմիզ տիր։

Շիմտի Նինա սէրվէթինի պիր ճինանեթիտէն մէնն իթմէք իչուն գօչուեօր իտի քի, հիսսիեատը մատէրանէսի իլէ քէսպը ճէառէթ իտէրէք սէմէրէի տէշգը օլան պիչարէ Մագսիմ մէատարիչուն եէնի, չիտանէթլի պիր գուվվէթ իտի. պէլքի պու գուվվէթին պիր մէնֆաաթը օլապիլիր, պէլքի տէ օլամազ... պու սալանը արասընտա մատամ Մարիոն օգգա չէքէպիլէճէք միտի պագալըմ։

Տօքթօր բէք գարտնլըգ պիր խաեալ իլէ մատամ Մարիոնընն իւմիտի նէտտէն իլէրի կէլտիեինի տէրք իտէր վէ պունա բէք տէ կիւվէնէմէզ իտի. մահէզա պու գատընը պէօյլէ միւքէտտէր հալինտէ իսթինթագ իթմէեի թէճվիզ իտէմէեիպ, անճագ Մարիոն իլէ Բէրնօլէնին միեանլարընտա պիր սըրր օլտուղունը չիմտիլիք անլամազլա քիֆաեէթ իտէմէեուպ. պէլքի բէֆիգէսինին քէնտիլիեինտէն սէօյլէեճէեինի իւմիտ իտէր իտի։

Զապրթաի ատլիեէնին պիր գաչ գօվուչլարընտան սիւրաթլէ կէչիքտէն սօնրա, մատամ Մարիոն բէֆիգինի չէքէրէք թէվգիֆ իթտի. մէրգումէնին պու ատնտէ պէնզի սաք սարը օլուպ, կէօեա վիճուտինին պիր սըրմա արզ օլմուչ կիպի զանկըր զանկըր տիթրէմէքտէ իտի։

Տօքթօր Մարիոնըն հալինտէն գօրգուպ ատտի քի.

—Նէ՞ օլտունը՞ղ։

—Հիչ... խէլէճանը գալպ... կէլտի՞ք մի։

—Էվվէթ չու կէօրիւնէն ճանան գարու Մ. Բէրնօլէնին օտասընա աչըլը։

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ։

—Կէլինիզ։

Մատամ Մարիոն պիլա հարէքէթ օլտուղը եէրտէ գալուպ, թէֆիքքիւրէ տալտը. պիր ազ սոնրա պաշընը տօսթունը գօլու իւզէրինէ գօեարագ ատտի քի.

—Մ. Բէրնօլէնին օտասընա գօլայճա գապուլ օլունապիլէճէք միեիզ։

—Լաքին...

—Պու միւսթանթիրգը պիլա վասրթա կէօրէպիլիրմիեիմ, եոգսա մութլաքա սիրին թագտիմինիզ միւհիմճէ մըերմ։

Մ. տը Շաթիլ մատամ Մարիոնընն Մ. Բէրնօլէն իլէ կիդլիճէ կէօրիչմէք իսթէխտիեինի անլատը վէ գատընընն չէքէրէք թէվգիֆ իթտի. մէրգումէնին պու ատնտէ պէնզի սաք սարը օլուպ, կէօեա վիճուտինին պիր սըրմա արզ օլմուչ կիպի զանկըր զանկըր տիթրէմէքտէ իտի։

Տօքթօր Մարիոնըն հալինտէն գօրգուպ ատտի քի.

—Նէ՞ օլտունը՞ղ։

—Հիչ... խէլէճանը գալպ... կէլտի՞ք մի։

—Էվվէթ չու կէօրիւնէն ճանան գարու Մ. Բէրնօլէնին օտասընա աչըլը։

—Թէչէքքիւր իտէրիմ, էֆէնտիմ։

—Կէլինիզ։

Մատամ Մարիոն պիլա հարէքէթ օլտուղը եէրտէ գալուպ, թէֆիքքիւրէ տալտը. պիր ազ սոնրա պաշընը տօսթունը գօլու իւզէրինէ գօեարագ ատտի քի.

—Մ. Բէրնօլէնին օտասընա գօլայճա գապուլ օլունապիլէճէք միեիզ։

—Լաքին...

—Պու միւսթանթիրգը պիլա վասրթա կէօրէպիլիրմիեիմ, եոգսա մութլաքա սիրին թագտիմինիզ միւհիմճէ մըերմ։

Մ. տը Շաթիլ մատամ Մարիոնընն Մ. Բէրնօլէն իլէ կիդլիճէ կէօրիչմէք իսթէխտիեինի անլատը վէ գատընընն ֆիքրինէ բուեէրէք ճէվապէն ատտի քի.

—Խայր մատամ, տօղրուճա քէնտինիզի գապուլ իթտիրէպիլիրսինիզ, Մագսիմին իսմի էլինիզատ պիր անախթար տրը, ատ պիր սէպէպ իչուն գօնուչտագ օլա իտինիզ, պէն սիզէ սէլալէթ իթտէլի իտիմ, լաքին չիմտի պիլա վասրթա գապուլ իտեր. սիզի չու քէրէվէթին իւզերինտէ պէքլէրիմ. հայատ, Ալլահ մուեինինիզ օլսուն։

Մատամ Մարիոն ճէվապ վէրմէքսիզին պաշընը էօնինէ էէրէք, Մ. Բէրնօլէնին օտասընա տօղրու եիւրիւտիւ։

Մ. տը Շաթիլ պու գատընը նատզրըլա թագիպ իտէրէք պիր գաչ ատգըգա ագտմ թէէսիրինին տգը օլան բահաթսըզլըընտան հիչ պիր չէյ անլատամտը. պիլմէզ իտի քի Մարիոն երմի սէնէ պիր հասրէթ վէ իթթիրագընը չէքմէքտէ օլտուղը օղլունընն բէտէրի օլան ալչգընընն հուզուրունա կիտեեօր իտի, Տօքթօրընն կէօրտիւեի բահաթլըգ սէթրը քէտէրտէն իպարէթ իտի. զէվալը գատընընն գալպի եիւզինէ բէք մուխթալիֆ իտի. թէէսսրինէ մուգավէմէթ իթմէք իչուն, սոն դայրէթինի սարֆ իթմէք իգթիդա թարտիեինի պիլտիեինտէն, եիւզինէն թէէսիրի մանվ վէ վիճուտինտէն ռիւշեեի սէլալ իտէպիլմիշ իտի։

Մատամ Մարիոն Բէրնօլէնին օտասընա տիւնուլ օլտր իքէն եիւզինէ գալընը պիր քէչէ էօրթտիւ քի ալթընտա եիւզիւ կէօրինմէզ իտի. գարուեը իթիպ իլէրիեէ կիրէճէեի անտէ գալպի չարբմագտա իտի։

Մատամ Մարիոն պու գարուտան պիր օտաեա կիրտի. մէղքիւր օտատա պիր չօգ ատէմ տահա պէքլէմէքտէ իտիլէր. խատէմէտէն պիրի իսմիչի սիւալ իթմէքտէ.

Մարիոն.—Մ. Բէրնօլէնէ Մագսիմ իսմինտէ պիր կէնճ չօճուղունն տավասը իչուն շէհատէթ կէլտիեինի սէօյլէեինիզ, էֆէնտիմ։

Խըստէճի Մ. Բէրնօլէնէ պունլարը սէօյլէմէեէ կիթտիեի էանատէ. մամ Մարիոն տա օտանընն օրթասընտա պիլա հարեքէթ տուրուեօր իտի։

Զիհնինի ալթիւսթ իթմէքտէ օլան ֆուրթունա տըշարբա զահիր օլմահուպ եիւզիւ բահաթ իտի. պիր գաչ տէքա պաեըլմա տէրէճէսինէ կէլմիշ իտի իսէ տէ, էթրաֆընը իհտիա իթմէքտէ օլան ատէմլերի տէհլիլի հէեէճանընտան խապերտար իթմէք իսթէմէեուպ սոն գալան գուվվէթլէ ֆաեագտա տուրապիլեօրսը։

Օտասա պալունուպ պու գատընընն եիւզինիւ պու գատար ռէչելի կէօրէն ատէմլէր քէնտիսինին միւսթանթըգընն հուզուրունա չէգէպ պիր տէհլէթլի մազիսի թէխնթիւր իթտիրէճէեինի զանն իտէմէզլէր իտի, պիր տաղգա իչինտէ մատամ մարիոն երմի սէնէ էօմրինի կէօզլերի էօնինէ կէթիրտի։

Պու թասավվուրտա պիր չօգ լէվկա չէքլինի ալարագ. եալարըզ սիւրաթը իլէ պիրպիրլերինի թասագիպ իթմէքտէ վէ պունունլա պէրապէր, հէր պիր թէֆերիւաթընը թէրսիմ իթմէքտէ իտիլէր, զէվալը գատընը օ մահալտէ ատեագտա հէյդէլ կիպի տուրմագտա իքէն ալթուն իլէ թէզեին իտիլմիշ պիր իիւեա կիպի կէնճլիք էեամը մէսուատէսի չէշմանընա քէնտինի արզ իթտի։

(Տէվամ)

ՀԱՅ ՄՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՍՆԻՔԻ
ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Էսկի-Զապթիյէ
Ճամբորդներու համար 5% զեղչ
Ամուրիներու » 10% »
Աղջիկներու » 50% «
ՁՈՐՍ ԱՆԴԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՁՐԻ

ՏՔԹ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ ՄՈՐԹԻ, ԳԱՂ. ՂԻԱԿԱՆ ԱՅՏԻ, ԱՑՐԵՐՈՒՆ ԵՒ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԾՆՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒՆ. ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիչեալ բժիշկը, որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գասթէմունիի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնչափ տարածուած են, և որ 5 տարիի չափ ալ Եւրոպայի այդ հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած, և գործնական փորձեր ըրած է և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մեթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա Պէօյիւք Բարմագ գաբու թիւ 10 տունը, և կէս օրէն մինչեւ ժամը 10 կը գտնուի Պոլիս, Պաղչէ գափու պահականցին դիմացը, Ֆիւշիւքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան ատոնք։ Ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ աղքատները։ 100—2

ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ
Խօսելու, Կարդալու եւ Գրելու
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԵՂԱՆԱԿ

METHODE PRATIQUE
De Langage
de lecture et d'écriture

Եթէ այս նոր հեղինակութեան ընթերցիչ ալ Գաղղիերէն լեզուն չսովորիլ, ուրիշ միջոցի մի՛ դիմէք. ապահովապէս ընդունակութիւն չունիլ. որովհետեւ այնչափ Դիւրին-ՍՈՑՑ և ԲՆԱԿԱՆ մէթոտի մը հետեւած է այս գրքին հեղինակը որ, ամէնէն կուլ տղան կամ մուռացկոտ մարդը իսկ առանց յոգնելու և առանց զգալու ինքնաբերաբար կը յառաջանայ գաղղիերէնի մէջ և օր մ'ալ կը տեսնէ որ ամէն բան կրնայ խօսիլ Քոյն լեզուով ամէն գրուած կը հասկնայ և ամէն բան կը գրէ անսխալ օս քերականի ճշդութեամբ։

Մինչեւ հիմա այսչափ գործնական դասագիրք մը չէ հրատարակուած, ո՛ւ մեր մէջ և ո՛չ ալ օտար լեզուներու մէջ, ԴԻՐՔ չէ ասիկա, ՓՈՐՁ ԴԱՍԱՏՈՒ մ'է որմէ կրնայ գաղղիերէն սովրիլ թէ՛ դպրոցական աղան և թէ՛ գործի տէր անձը։

Գինն աճհաւատալի կերպով աժան
3 ՂՐՈՒՇ

Դպրոցներու և մեծաքանակ գնողներու ԴՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԶԵՂՉ

Կը ծախուի «Մանզումէ»ի խմբագրատունը և խմբագրատան դրան կից ՎԱԹԱՆ գրատունը։

Գաւառներէ պէտք է 20 փարա աւելի զրկել։

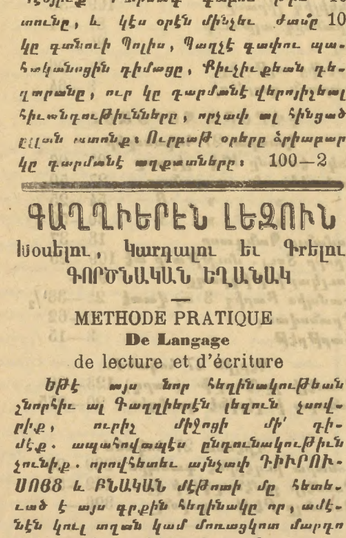

Տ.Ք.Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ
ԱՏԱՄԱՆԱՒՈՑ

Բերա, Մեծ-Փողոց, Աղա Ճամիի կողմը, Լիւքէնպուրկ սրճարանին կարգը, թիւ 124

Կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաներու ամենասաստիկ ցաւերը վայրկենապէս կասեցնելով չատ քիչ ատենուան մէջ հաստատուն կերպով կը լեցնէ առողջ ակռաներու նման մինչեւ վերջը գործածուելու պայմանաւ։

ԲՈՂՈՐՈՎԻՆ ՆՈՒՈ ՄԵԹՈՏՈՎ ոսկեի, բլաթինի և քաւչուքի վրայ նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստէ՝ յար և նման բնականին։

Ըստ ամենավերջին դրութեան՝ փրտած և կոտրած ակռաներու արմատները առանց հանելու կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ կը զետեղէ անոնց վրայ առանց քիմքի ակռաներ և ոսկիէ «քուռոններ»։ Շատ փտած ակռաները և լինտերու մէջ անյայտացած արմատները կը հանուին ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ։— Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր առաւօտէ մինչեւ իրիկուն, կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

ԳԻՆԵՐԸ ՁԱՓԱՒՈՐ
Կարօտելոց ձրի դարմանում

ԶԻՖԼԻՔ ՊԱՑԹԱՐԸ

Պայթար թապիպի մէչհուրը պինպաչը Օսման պէյ հաղրէթլերինին թէէլիֆ իթտիեի էսէրը մէղքիւր աթ վէ ինէք վէ գօհուն վէ քէչի վէ քէլպ վէ գուլ վէ էմսալի հայվանատը էյուէէ պագմագ իչուն նէ կիպի թէպիրլեր իթթիխաղ իթմէք վէ պիր կէօնա խաթալըգլարը զուհուր իտէր իսէ, նէ եօլտա իլանլար գուլլանմագ լազըմ կէլէճէեինի պիլտիրիր վէ տահա պիր խայը մալիմաթը նատիրէեի վէ ճալիպի արգագաք ըէսմէրի հավի տիր։

Քիթապըն միւքէմմէլիեէթինը պինանէն մէճլիսի քէպիրի ասքերի թարգիընտան տահի պէեէնիլմիշ օլմաղէ, հայվան մէրգալլարընա թավսիէ օլունուր։

Ֆիեաթը բէք էնվէն տիր եանի 5 ղր., վէ քիթապճիլարտան մատտա, պաշլըճա Մէրճան չարչըսընտա Եսարզ խանընտա 9 նումէրօլը քիթապխանէէ ատթըրը։

Գ. ԵՐՄ՝ՀԱՆ ՎԷ ՇԻՐԻԷՔԵԱՍԸ
ՊԷՕՇԻՒՔ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՐՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համմամընտա Թօքալեան խանընտա Ն՝ 24

Էլպիսէ մաղազալարը միանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընն էսկի նամ վէ չէօհրէթ վէ իւնվան վէ մէքանը սալա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Երմէնեան պիր գաթ տահա ինճիպաթ վէ ինթիզամը իտարէի խթիքմալ իլէ միւֆթէխիր տիր։

Թօքալեան խանընտաքի մաղազա միւտատխտէրիներինտէն պաղրարընն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ խմիրէր իլն միւճէտատէն այմըշ օլտուգլարը էլէ պիսէ մաղազալարընն՝ Թօքալեան-խանընտաքի էլպիսէ մաղազաը իլէ ասլա վէ զաթան իչթիրաք վէ միանաս սիպէթ վէ իրթիպաթլարը օլմասրղընտան, միւհէրէմ միւչթէրիէրիմիզին իղթալ օլունմասարագ Թօքալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընտա միւրաճաաթ իթմէլերի թավսիէէ վէ իլան օլունուր։

ՖԻԵԱԹ ՄԱԳԹՈՒ

ՄԻՒՊԷՏԻԼԷՐԷ ԼԻՍԱՆԸ ԹԻՒՐՔԻ ՄՈՒԱԼԼԻՄԻ

Էվլատալարընը սուրէթը խուսուսիյէտ խանէլէրինտէ թիւրքէճէ օգութմագ վէ լիսանը թիւրքիին գավահիտէ պի հագգըն վագրֆ էլէմէք արզու իտէն էպէվէնտ միւգթէտիր վէ մաթպասմըզճա մալլամ պիր զաթ թավսիեէ իտէրիզ։

Միրը մուսմիլէյ միւպթէտիլերին անլատեապիլէճէեի սուրէթտէ վէ զաեէթ սատէ պիր թարզտա լիսանը մէզքիւրը Ատա, Մաքրիքէօյ, Պօղազիչի վէ ճիվարընա էվվէն պիր իւճրէթ մուգապիլինտէ, խանէլէրինէ գատար կիտուպ թէտրիս իթմէքտէ տիր։

Կէտիքչատա Սուլթանիէ էճզաճրը Լեոն էֆ. Կիւմիշեանա միւրաճաաթ իտիլմէսի։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ֆ. ԳԱՑՈՒԼԻԵԱՆ

Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆԻ
Նոր հրատարակութիւն

1. «Գործնական Ընթացք Մայրենի լեզուի. Այբբենարան-Ընթերցարան»։ Բնական և դիւրագոյն մեթոտ կարգալ գրելու։ Գիր և ընթերցում համընթաց։ Ուղղագիր 1½ ղր.։

2. «Այբբենարան-Ընթերցարան ֆրանսերէն լեզուի», դիւրաստոյց մեթոտով։ Տղայոց և չափահասներու համար 1½ ղր.։

3. «Պզտիկներուն Աշխարհագրութիւնը». Պատկերազարդ, 6 ատակագծերով և Աշխարհացոյցներով։ Մանկապարէզներու, Նախապատրաստական կարգերու և Տարրական Դասընթացքի Ա. տարւոյ համար 2½ ղր.։

Կը գտնուին հեղինակին և գրավաճառաց քով։

ՄԱՍԼՈՒՈՒ ՆԵՐԲԵՌ
Պզտիկներուն թուագիտութիւնը. Պզտիկներուն Երգարանը։

ՊԱԼԳԱՆ
ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ՃԻՐՔԷԹԻ
ԹԷՐՄԱՅԷ, ԻՇԽԻՑԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899ական մէջի իւլ իրար էօմիւր սիկուրթասը պէէլի ֆրգ. 19,534,276
» » եէնկրն » » » 460,267,203
» » » » բրիմի » 1,483,365

Էօմիւր իպէրինի վէ չօճուգլար իչին միւքէմիլ չէրարէթ իւլ սիկուրթա ագտ իտէր։

Եանկիա էօրէք հէր նէվի պէնտ վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նէգլիսի էօրէք էօրէք մալ, էվրադը նագտիչէ վէ վագար սիկուրթալարը գապալ իտէր։

Հիսսէսատարտա՝ 1896ական 18½%, 1897ական 18%, 1898ական 18%, 1899ական 16% թէմէթթիւ թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրը՝ (Ցէրասատէթ Գրէքի Լիսնէ, Լօնտրական Անկլօ Աւստրիական Պանգ, Սօֆեատա Գանգ Նատիոնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչին միւատատա վէ միւթէպէր քէֆալէթլի ատէնթլէր արանըլըյոր Թիւրքիա իչին ումումի ատէնթ՝ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Գալատա, Մէր թէպանի ճագագ ճէսիտխան

ՏԻՐԻՆԿ ՊԻՇՄԷԷԷ ՄԱԽՄՈՒՍ ՏԻՐԻՆԿ ՆԱՄ
ԱԼԼԵԱԹ ՈՒ ԷՏԷՎԱԹ

Պու ֆապրիգա՝ Բարիզին 1900 Էքսբոզսիսիոնընտա 23 միտալեա իլէ 16 պէօյիւք միւքեաֆաթա նամի օլմուշ տրը։

Ելլընոյ Ադէլֆոպա 12,000 ոճէնրէպէն պաչէ 9,000 ոմլէոի վար տրը։

1901

ՄԱՄՈՒԼԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՑԵԷՄԻԶՏԷՆ
ՀԱՄԻՏԻՑԵԷ ՖԷՍԼԷՐԻ

Մայէի Շահանէէ Սթանպօլտա Ֆէրիքէօյինտէ Թէէսիս իթտիկիմիզ «Համիտիյէ» ֆէս ֆապրիգասը մամուլաթը՝ Էվրոպա մալլարընտան գաթ գաթ իսսթիւն վէ մէթին վէ զարիֆ օլտուղը կիպի, ֆիյաթճա տա էհվէն պուլունտըղը հիսէլէ. տահիլի մամուլաթըմըզը ռէվանընը թէէմին իթմէք արզուսընա պուլընան միհրէրէմ էհալիմիզի էզհէր հիրէթ մէմնուն իթմէքտէ տիր. էսասէն մագսատըմըզ միլլի սէրրոյմըզը տահիլէն իտալ իթմէքէճէեպիլիր իհթիյաճատա վարէսթէ գալմագ նօգթարընա միհնասընը օլուպ, պու էմէլին հուսուլի իսէ, էվլրօբա մալլարընա հէր վէճհէյէ բիճհանիյէթի պիրթէրիւպէ սապիթ օլան իչպու մամուլաթը տահիլիյէմիզէ էհալիի քիրամընն լայզգ օլտուղը տէրէճէսէ ռաղպէթ պույուրմալարընա միհթէվագգրգ տրը. չայանը իթթիխար պիր հիհէթ տահի ֆապրիգասընը վուգու պուլան սաթըշտան 100 տէ 2 սինի էազիմը ատտրը Շէհրիյարիսէն օլան Հիճազ չըմէնտֆէրինտէ մաէլմէհունիյէ թէրք իթմիշ օլտուղու կիպի, Տար իւ Ա-ճէզէյէ 450, վէ Պրուսա Համիտիյէ Մասնայի մէքթէպինէ 150 տէէ մաթիւսկիւ թէս իհտա իթմէք սուրէթիյլէ տէ իպարազը համիյէթէ մուվաֆֆագ օլմուշ տրը։ Իչպու ֆէսլէր եաղմուրատան թէրտէն պօզուլմասընը կիպի, գալըպ տահի խթէմէզ. ըսլանան ֆէսլէրին աթէչէ ատէմլէր քէնտիսինին միւսթանթըգընն հուզուրունա չէգէպ պիր տէհլէթլի մազիսի թէխնթիւր իթտիրէճէեինի զանն իտէմէզլէր իտի, պիր տաղգա իչինտէ մատամ մարիոն երմի սէնէ էօմրինի կէօզլերի էօնինէ կէթիրտի։

Պու թասավվուրտա պիր չօգ լէվկա չէքլինի ալարագ. եալարըզ սիւրաթը իլէ պիրպիրլերինի թասագիպ իթմէքտէ վէ պունունլա պէրապէր, հէր պիր թէֆերիւաթընը թէրսիմ իթմէքտէ իտիլէր, զէվալը գատընը օ մահալտէ ատեագտա հէյդէլ կիպի տուրմագտա իքէն ալթուն իլէ թէզեին իտիլմիշ պիր իիւեա կիպի կէնճլիք էեամը մէսուատէսի չէշմանընա քէնտինի արզ իթտի։

(Տէվամ)

ԲԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻԻ ՈՒՇԹՈՒՄԻՍԻ
1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՍ ՄԷՃՈՒՐ ՏԻՔԻՆ ՄԱՔԻՆԱՍԸ
ՆԻՒ-ՀՕՄ

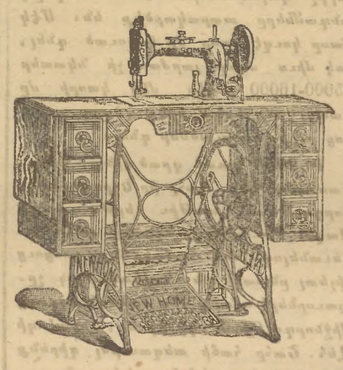

Մէղքիւր Սէրկիի Ուսմամիսնտէ միւքեաֆաթը, HORS CONCOUR բէգապէթիզ գազանը տրը։

Էն ուֆագ թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընտա Թէվֆիֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչին եէկեանէ ատէեթասը ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի Ֆիրուսթը, Սթանպօլտա, Պահէճ Գապուսընտա, Համիտիյէ ճատատէսի, Նօ. 7 Թրամուէյ խաթը իգէրինտէ։ ՇԻՄՊԷԼԷՐ Իզմիթտէ, Միսիրիտէ, Աֆիոն Գարահիսարտա վէ սարէ։

ՀԱԳԻԳԻ ԻՒՂ ՔԷՕՃԷ ՄԱՐԳԱԼԸ ՌՈՒՍ ԼԱՍԹԻՔ ԻԹԹԻՐԱՍԸՆԱ ՏԸԳԱԹ

Մէթանէթ վէ նէֆասէթի ուսմանը թահթ թէսիմնտէ պուլունան հաչիգի Ռուս լասթիքլերինէ կէօսթէրիլէն ռաղպէթ հասէպիյէ բիացամբզա պիր չօգ թագիտիլեր կէթիրիլմիշ, վէ պազը տիւքքանընբլար՝ միւչթէրիլերին ճէհանլէթինէն խթիֆատէ իտէրէք պու թագիտ մալարը հագիգի Ռուս լասթիքի տէյու օ ֆիյաթլա սաթմագտա պուլունմամըշլար տրը։ Պինանէնլէրի հագիգի Ռուս լասթիգլերինին տըչ թարաֆընտաքի ալեամտթա, խուսուսիյէ իչինտէ (1860) թարիխիյէ Ռուսմա օ լարագ Սէն Բէթերսպուրկ քէնտիսի մահարրեր օլան իւչ քէօշէ մարգայա էհալիի քիրամընն նագարը տրգգաթընը ճէլպ էյլեր վէ հագիգի Ռուս լասթիգլերինին թագտիլէրէն ֆարկը պաշլընը պու նօգթա օլտուղը իչուն սահրընբլարտան պու իւչ քէօշէ մարգանընն սորուլմասընը պէեան իտէրիմ։

Պիլուսմամ մէմալիքը Օսմանիէ իչուն եէկեանէ վէբիլ
էմ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ
24—11